Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז

NAJER FOLKSBLAT 15 גראשען

הײנט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 155 | Łódź, Wtorek, 5 lipca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י"א תמוז תרצ"ב | № 155

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נייע „אוגאדע" מיט די אוקראאינער

סאנאציע=קרייזען פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט דימיטער לעוויצקי

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט))

די רעגירונגס און סאַנאַציע־קרייזען האָבען בע־גונען די אונטערהאַנדלונגען מיט די אוקראַאינער „מורח־גאַליציער". אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווילט אין וואַרשאַ דימיטער לעוויצקי, דער פּרעזעס פון אוקראַאינישען סיים־קלוב, געוו. בריסקער אַרעס־טאַנט, וועלכער איז דעלעגירט געוואָרען דורך די אוקראַאינער צו פיהרען די אונטערהאַנדלונגען.

ווענגען דעם, צי די דעפּוטאַטען פון דאָזיגען קלוב זאָל רעזיגנירען פון זייערע מאַנדאַטען, איין טייל האַלט, אַז דאָס וואָלט געווען די בעסטע פאָרם פון פּראָטעסט געגען איצטיגען רעזשים, דער צווייטער האַלט, אַז מ'דאַרף דאָס נישט טון, ווייל אויף די ווייטערדיגע ערטער פון די ליסטעס געפינען זיך פּערזאָנען, וועלכע וואָלטען אוועקגעשטעלט אַנגע־נומען די מאַנדאַטען און די גאַנצע דעמאָנסטראַציע וואָלט צו גאָרנישט געבראַכט.

דער גרויסער פּראַצעס געגען „טאַשעמקאַ'ס" באַנדע
האָט זיך אָנגעהויבען אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט))

היינט האָט זיך אין וואַרשאָווער קרייז־געריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען דעם ראַטמאַן פון די „פּראַקעס" דעם בעריהמטען „טאַשעמקאַ", יועל כער ווערט בעשולדיגט אַז ער האָט צוזאַמען מיט זיין באַנדע דורך טעראָר אויסגעפּרעסט געלד ביי די יודישע סוחרים וואָס אַרבייטען אויפ'ן קערצעלי־פלאַץ, אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זיצען 13 אָנגעקלאָגטע קריסטען און עטליכע יודען, זיי ווערען פאַרטיידיגט דורך 20 אַדוואָקאַטען. עדות זענען אַרויסגערופען געוואָרען 150, דער פּראָ־צעס וועט דויערען עטליכע טעג.

די פּויערים=דעפּוטאַטען
ווילען רעזיגנירען פון זייערע מאַנדאַטען

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט))

אין דעם פּאַרלאַמענטאַרען קלוב פון די פּוי־[illegible] ווערט איצט דעבאַטירט די פּראַגע

גרויסער וואולקאַן=אויסברוך אין דרום=אמעריקא
ס'פאַלט א רעגען פון הייסע אש

נ י ו־י אָ ר ק, 4 (ספּ. טעל.))

זונטאָג אינדערפריה האָט אָנגעהויבען טע־טיג צו ווערען דער גרעסטער וואולקאַן אין דרום־אַמעריקאַ דעם קאַבעסאַדאַ גראַנדע, און שפּעטער דער וואולקאַן לאַנקאַי די סלופּעס אש שפּריצען אויף 2 טויזענד מעטער אין דער הויך, פאַרשטעל־לענדיג דעם האָריזאָנט. דורכ'ן גאַנצען נעכטיגען טאָג האָט געברענט דאָס ליכט, ווייל די שטראַהלען פון דער זון זענען נישט אַדורכגעדרונגען די וואָל־קענס פון וואולקאַן־שטויב.

אין סאַנטיאַגאָ און וואַלפּאַרייסאָ פאַלט אַ רעגען פון אַש, צווישען סאַן פערנאַנדאָ און טאַל־קאַ ליגט אַ שיכט אַש פון אַ האַלב מעטער הויך, אַזאַ אַש פאַלט אויך אויף דער שטאָט מאַ־לאַרקאַבאַ אין אַרגענטינאַ.

כשר! וויכטיג! כשר

נייעס צום זומער=סעזאָן!

ווילט איהר זיין געזונד?

ווילט איהר עסען געשמאַקע און פרישע מיטאָגען, פריהשטיקען און אָווענדברויטען?

קומט אַלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאַנטען, היגיענישען, כשר'ן

באַר „בריסטאָל"

4 פּאַלודניאָווא 4

טעל. 151-74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאָגען פון 50 גר. אָן מיט געפּלי־גל און פּער־שירענע

אָווענדברויטען

פון 90 גר. אָן.

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אָן

קומט און איבערצייגט אייך!

געבעקס פריי! •• סאָלידע בעדינונג!

כ'שיק אָפּ מיטאָגען צו הויזע אָהן עקסטרא קאָסטען.

אויפּפאָדערונג!

דערמיט פאָדער איך אויף די פרוי פון „בעוואוסטען" נטע וויינ=קראַנץ, וועלכע בעהאַלט זיך אונטער'ן נאָמען

ריי זעל פּלאַכטא,

אַז זי זאָל אין משך פון 24 שעה צוריקציהען דעם אַנאָנס, וועלכען זי האָט פאַרעפענטליכט געגען מיר אין „נייעם פאָלקסבלאַט", פון 3/7 ד.י., וואָס איז נישט מעהר ווי אַ בייזוויליגער פּאַשקוויל און שפּענדען אויף אַ וואויל־טעטי־גען צוועק א גנהעריגע סומע, — אין געגענפאַל ווארף איך פון זיך אראָפּ יעדע פאַראַנטוואָרטליכקייט און גיב איבער דעם גאַנצען ענין דער פּראָקוראַטור.

פּ. ס. גלייכצייטיג ערקלער איך, אַז איך וועל זיך נישט אריינלאָזען מעהר אין קיין ווייטערדיגע פאַרהאַנדלונגען מיט די דאָזיגע פּערזאָנען, ווייל איך האַלט עס אונטער מיין כבוד.

ישראל מייטליס

געוו. פּערטרעטער פון דער פירמע „מאַכלעיד".

4109

Café „Atlantic"

לאדז, פּיעטריקאָווער 48, טעל. 162=11

אכטונג!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז צוליב'ן הערשענדען קריזיס, האָבען מיר בעשלאָסען די פּרייזען פון

פריהשטיקען, מיטאַגען, אָווענדברויטען,

טעה, קאַווע א. א.

צו פּערקלענערן מיט 20%

מיט אכטונג

קאַפע „אַטלאַנטיק"

לאדז, פּיעטריקאָווער 48,

טעלעפאָן 162-11.

4111

רעשטען

לאדז, נאַוואָמיעסקא 5

פּראָנט, 2-טער שטאָק

פּערשידענע קאַמגאַרנס. ביליצער, טאמאַשאָווער און לאָדזשער

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען־שטאָפען אויף פּאַלטאָס און קאָסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געווענעסט נאָר

אין פּראָנט, II שטאָק

SANATORJUM „PALACE"

פאַר דערוואַקסענע און קינדער

אין כעלמי (הינטער לאָדז)

נעמט אָן אַלערלעי קראַנקע און רעקאָנוואַלעסצענטען.

אויפזיכט פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען.

היילבעדער. טעראַסען צו זון-לופט-בעדער וועראַנדעס פאַר לעזשאַקעס. האַל- און סעם-גימנאַסטיק. טעניס-שפּיל און אַנדערע פאַרגניגונגען. — לויפענד וואַסער אין די צימערן.

שעהנע געגענד אין סאָסנאָווע וואַלד.

אידעאַלע אַברוה=בעדינגונגען.

Dyrektor

Dr. RAKOWSKI. 3057

Dr. med.

Z. Datyner

אוראָלאָג

ספּעצ. אַרצט פאַר בלאָזן נירען און אורין-קראַנקה.

פּיראַמאָווישא 2,

טעל. 148-95.

נעמט אָן פון 6–8 נאָכמ.

שבועה דאורייתא.

מיטוואָך, דעם 6-טען יולי 1932, 9 אַ זייגער אין דערפריה, וועט אין דער אַלטשטעטישער שוהל (וואָלבאָרסקא גאַס) פאַרקומען די שבועה פון קאַלאַניאַל-סוחר

אברהם קופּערמינץ, קאַשטשעלנאַ 1.

דער ה' קופּערמינץ וועט שווערען לויט'ן אורטייל פון געריכט אין דער אַנוועזענהייט פון ראַבינאַט און געריכטס-מאַכט ביי אַ ספר תורה און ביי ליכט, צוליב אַ קליינעם געלד-סכסוך.

בעמערקונג: נאָך דער שבועה וועט דער געזעטזגער טיילען די אַנוועזענדע לעקאַך און בראַנפען.

4113

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיינע ג. קונד־שאַפט, דאָס מיין

רעסטאָראַן

איז איבערגעטראַגען געוואָרן פון פּיעטריקאָווער 31 אויף פּעטריקאָווער 43

(אין הויף) און עמפּפעהל זיך ווייטער מיינע ג. קונדשאַפט. מיט אכטונג ח. באַרדיני

פּיעטריקאָווער 43.

די פּרייזען פון די מיטאָגען זענען צוליב'ן קריזיס רעדוצירט אויף 1.60, מיט געפליגעל 1.75

בעמערקונג: איך גיב אַראָפּ אין משך פון 10 טאָג ליזונג 2 פּראָצ. פאַר קרן קיימת און פאַר „דינת הצדק"

דר. מעד. בערמאַן

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149 07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג.

נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוונד, זונטאָג פון 9–1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאַר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

מאַשי'ן=מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע, ווי אויך מצה=מעהל, אייער=פאַרפעל און סוכאַרקע לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-קאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער

איבעראַל-בעוואוסטער צוקערניע

נ. ווינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

:—: טעל. 143=82 :—:

ס'ווערען אַרויסגעגעבען טעגליך יאַרסקע מיטאָגען, פריהשטיקען און אָווענדברויטען.

אכטונג, לעטניקעס!

דער עלטסטער און איבעראַל=בעוואוסטער כשר'ער רעסטאָראַן פון

ה. י. קאַרא זאַוואַדזקאַ 4

עמפּפעהלט צום איצטיגען זומער-סעזאָן איהרע גוט-בעקאַנטע, געזונדע און געשמאַקע

מיטאָגען פון 1.50 זל. אָן מיט געפליגעל

ערשטקלאַסיגע בעדינונג!

פאַר אַבאָנענטען — עקסטרא ראַבאַט!

די סענסאציע אין לאזאן

איטאליע לעגט פאר אינגאנצען צו שטרייכען די ענטשעדיגונגען און אויך די מלחמה-חובות

לאזאן, 4 (ספ. טעל.)
מאקדאנאלד איז זעהר אונצופרידען פון דער שטעלונג פון דער דייטשער דעלעגאציע, וועלכע מאכט אונמעגליך שנעל צו ערלעדיגען די ענטשע-דיגונגס-פראגע.

די סענסאציע פון טאג אין לאזאן איז גע-ווען דער אינטערוויאו, וועלכען ס'האט היינט געגעבען דער איטאליענישער אויסערן-מיניסטער גראנדי די פרעסע-פארשטעהער. אין דעם אינטער-וויאו האט גראנדי געזאגט, אז ער איז איבער-צייגט, אז מ'וועט פריהער נישט קענען ערלעדיגען די שווערע וועלט-פראבלעמען ביז ס'וועלען נישט אינגאנצען געשטראכען ווערען די ענטשעדיגונגס-סומען און די מלחמה-חובות.

קהלה-וואהלען אין קרולעווסקא הוטא

קאטאוויק, 4 (ספ. טעל.)
ביי די קהלה-וואהלען אין קרולעווסקא הוטא זענען אויסגעוועהלט געווארען 7 ציוניסטען און 4 פון דער ווירטשאפטליכער גרופע.

פארוואס האבען זיי דימיסיאנירט?

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)
אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז דער וויצע-ארבייטס-מיניסטער שובארטאוויטש, דער וויצע-האנדעלס-מיניסטער קאזשוכאווסקי און אנדערע זענען לעצטענס אוועק אין דימיסיע, ווייל זיי געהערען צו דער „פושעלאס"-ריכטונג, וועלכע איז זעהר לינק געשטימט.

מין. פאטעק זאל בעשטימט ווערען אלס אמבאסאדאר אין פאריז

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)
אין די סאנאציע-קרייזען געהען קלאנגען אז באלד נאכדעם ווי דער פוילישער געזאנדטער אין מאסקווא פאטעק וועט אונטערשרייבען דעם נישט-אנגרייפס-אפמאך מיט די סאוויעטען, וועט ער בעשטימט ווערען אלס פוילישער אמבאסאדאר אין פאריז אויפ'ן ארט פון אמבאסאדאר כלאפאווסקי.

ווער וועט זיין סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע?

קיין בעלנים פעהלען נישט

פאריז, 4 (ספ. טעל.)
„עקא דע פארי" טיילט מיט אויס לאנדאן: די נאמינאציע פון באטלער'ן אויפ'ן אמט פון דירעקטאר פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט וועט האבען געוויסע פאליטישע קאנסעקווענצען.

ס'איז נישט מעגליך – שרייבט די דערמאנטע צייטונג – אז ענגלאנד זאל פאדערען, אז דער אמט פון גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע זאל נאך סיר דרומאן ווייטער בע-זעצט ווערען פון אנ'ענגלענדער. אין די דאזיגע בעדינגונגען זענען די שאנסען פון פראנצויז אווע-נאל גאנץ בעדייטענדע. אויסער אז דער טשעכא-סלאוואקישער אויסערן-מיניסטער בענעש זאל שטעלען זיין קאנדידאטור.

אין אלגעמיין האלט מען, אז סיי איטאליען און סיי דייטשלאנד וועלען ארויסטרעטען געגען די דערמאנטע קאנדידאטען און וועלען ארויסשטע-לען א נייטראלע קאנדידאטור. די ענגלענדער האבען אבער נאך נישט רעזיגנירט פון זייער קאנדידאט.

זיי שלאגען נישט בלויז קיין ארימע

נאר אויך רייכע יודען

ווין, 4. (ספ. טעל.)
די פאליציי-אויספארשונג וועגען דעם אנפאל פון די נאציאנאל-סאציאליסטען אויפ'ן גאלף-קלוב אין לײנץ האט פעסטגעשטעלט, אז דער ארגאניזא-טאר פון אנפאל איז געוועזן אנטאן פור, דער קא-מענדאנט פון די נאציאנאל-סאציאליסטישע שטורם-אפטיילונגען.

פור האט זיך מודה געווען אין ארגאניזירען דעם אנפאל. אפגעבענדיג א מאטיוו, אז ער האט געוואלט אפווארפען דעם פארוואורף אויף די נאצ. סאציאליסטען, אז זיי שלאגען בלויז ארימע יודען, מיט'ן אנפאל אויפ'ן גאלף קלוב האבען די נאציא-נאל-סאציאליסטען געוואלט ווייזען, אז זיי שלאגען אויך רייכע יודען.

קריסטליכע פרויען פאר'ן ארץ-ישראל-אויפבוי

ס'איז נישט קיין נייעס אין ענגלאנד, אז קריסטען זאלען ווייזען סימפאטיע צו דער יודישער אויפבוי ארבייט אין ארץ-ישראל נישט נאר מיט ווערטער נאר אויך מיט מעשים. פאר די לעצטע עטליכע טעג האט דער נאציאנאל פאנד פארצייכענט פאלגענדע 3 פאקטען:

אנ'עלטערע קריסטליכע פרוי מרס. פענלאן פון דאליטש איז אריינגעקומען אין ביורא פונ'ם נאציאנאל פאנד און ערקלערענדיג, אז זי איז בע-קאנט מיט דער נאבעלער ארבייט פון ציוניסטען אין א"י בכלל און פון נאציאנאל פאנד בפרט, האט זי איבערגעגעבען צום נ"פ א טשעק פון 5 פונט, בעמערקענדיג דערביי, אז די יודישע נאציאנאלע בעוועגונג האט צווישען קריסטען מעהר פריינד ווי זיי מיינען.

א צווייטער פאל איז מיט א קריסטליכער פרוי אין סקאטלאנד מרס. דזשאנסאן הייסט זי, וועלכע האט צוגעשיקט א בריף צום נ"פ. אין וועל-כער זי ערקלעהרט איהר בעגייסטערונג פארן יודי-שען אויפבוי אין ארץ-ישראל און דערביי שרייבט זי, אז זי איז גליקליך וואס זי האט ביי זיך א נאציאנאל פאנד-פושקע און זאמעלט געלד פאר אויסלייזען ארץ-ישראל באדען פאר יודען.

נאך ריהרענדער איז דער פאל מיט א דריי-טער קריסטין, מיס אנניע בוידזשעס, וועלכע דינט אין הויז פון קוזין אין פינסבירי פארק. מיס בויד-זשעס האט זיך מתחייב געווען צו מנדר זיין א פענ: א טאג פארן נאציאנאל-פאנד פון איהרע פאר-דינסטען.

די קאמיסיע פונ'ם נ"פ האט בעשלאסען צו פלאנצען א בוים אין א"י ארץ-ישראל אויפ'ן נאמען פון מיס בוידזשעס.

דער ניו-יארקער גובערנאטאר רוזוועלט

איז דורך ו ער דעמאקראטישער פארטיי ארויסגעשטעלט געווארען אלס קאנדי-דאט אויף פרעזידענט.

רוזוועלט האט מעהר שאנסען ווי הובער

די פארשטעהענד פרעזידענטען-וואהלען אין אמעריקא

לאנדאן, 4. (ספ. טעל.)
דער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" מעלדעט פון טשיקאגא, אז דער קאנדידאט פון די דעמאקראטען אויפ'ן פרעזידענט-אמט רוזוועלט האט אלע שאנסען צו שלאגען היבער'ן.

דאס אפשאפען די פראהיביציע (פערבאט פון אלקאהאל-געברויך) וועט איהם געבען די שטימען נישט נאר פון די דעמאקראטען נאר אויך פון פיל מיליאנען רעפובליקאנער, וועלכע זענען פון דער פראהיביציע, נישט צופרידען די שלעכטע לאגע אין אמעריקא, האט א חוץ דעם, אויך פערקלענערט די שאנסען פון הובער'ן.

א הייל-אנשטאלט

פאר אוירען, נאז, האלז און אטעם-קראנקהייטען פון

Dr. Z. RAKOWSKI

אין בעלמי (הינטער לאדז)

נעהמט אן אנמעלדונגען אויף צו זיין און אפעראציע. הילף. – פיזיקאלישע היילונג, הייל-בעדער, זון-לופט, בעדער, הייל- און אטעם-גימנאסטיק.

צו ערפאהרען אויפ'ן ארט אדער 11 ליסטאפאד 9

טעל. 127-81 8981

וויכטיג פאר שטוליער-צאהלער!

בוכפיהרונג גיט שטייער-הנחות!

בוכפיהרונג שיצט נענען צו הויכער אויסמעסטונג פון די שטייערן. ווער עס וויל איינפיהרען ביי זיך א ראצ אנעלע און ריכטיגע בוכפיהרונג, וואס ענט-שפרעכט דער פאדערונג פון רעכט און אוסטאוו, זאל זיך ווענדען צו דער ביורא „POLJUS"

אבטיילונג פון בוכהאלטעריע-עצות

לאדז, פיעטריקאווער 82, טעל. 104-39

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

מצבות פון 30 זל. אן

ביז צו די טייערסטע גראניט-דענקמאלען

פיהר איך אוס בילליג און סאליד. אויף וואונש בעזוך איך די ג' קונדשאפט אויך אויף דער פראווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג פירמע „GRANIT„

לאדז, פאמארסקא 39. 8138

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 5–9 אוונד, זונטאג פון 10–1.

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע - פרייזען.

די קאמפאניע צו די פרעזידענטען-וואהלען אין אמעריקא

די פראגע וועגען מלחמה-חובות איז אפהענגיג פון אויסגאנג פון די וואהלען

די פרעזידענטען-וואהלען אין אמעריקא זע-נען שטענדיג א געשעהעניש, וואס געהט ארויס ווייט איבער די גרעניצען פון די פעראייניגטע שטאטען.

דאסמאל ווערען די וואהלען אין אמעריקא, צוליב בעקאנטע טעמים, ערווארט מיט א בעזונ-דערען אינטערעס. די נאהענטקייט פון די וואהלען פיהלט מען נישט נאר אין אמעריקא, נאר אויך אין גענף און לאזאן, דאס ענטשעדיגונגס-פראבלעם איז ארגאניש פערבונדען מיט די מלחמה-חובות, און די דאזיגע פראגע ווידער מיט'ן פראבלעם פון ענט-וואפנונג. קיין איינער פון די פראבלעמען קען נישט געלעזט ווערען אהן אמעריקא, וואו די פאליטישע ראל פון פרעזידענט איז זעהר בעדייטענד.

נישט אומזיסט האט מען אין גענף גע-שמועסט, אז הובער'ס לעצטער מאניפעסט איז א פארוואהל-מאנעווער, דיזעלבע מאטיוון, וועלכע האבען געשטויסען הובער'ן איצט ארויסצוטרעטען מיט זיין דרייסטען פראיעקט וועגען פערקלענערען די בעוואפנונג, האבען איהם געצוואונגען צו זיין צוריקגעהאלטען אין דער פראגע פון די מלחמה חובות. א קאנדידאט אויף פרעזידענט איז זעהר בעקוועם ארויסצוטרעטען אין דער ראל פון אפאס-טאל פון ענטוואפנונג, אבער ס'איז זעהר נישט בעקוועם זיך צו פערפליכטען מיט געוויסע הבטחות אין דער פראגע פון די מלחמה-חובות, מיט איין ווארט, די אפיציעלע פאזיציע פון אמעריקא אין די פראגען, וועלכע ווערען איצט בעטראכט אויף די אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען, זענען אין א בעדייטענדער מאס דיקטירט פון פאקט, אז עס דער-נעהנטערען זיך די פרעזידענטען-וואהלען אין אמעריקא.

די וואהלען וועלען ערשט פארקומען אין חודש נאוועמבער, אבער דאך האט זיך שוין אנ-געהויבען דער וואהל-קאמף, וועלכער רופט אויך ארויס א גרויסען אינטערעס. די פארטייען ארביי-טען שוין אויס זייערע פאליטישע פלאטפארמעס. דאסמאל שפילט א גרויסע ראל דער קאמף ארום דער פראגע וועגען פראהיביציע. דער קאנווענט פון דער רעפובליקאנער פארטיי האט וועגען דעם ענין אנגענומען א נעבעלהאפטע רעזאלוציע, וועל-כע גיט אבער צו פערשטעהען, אז מ'וועט קיינעם נישט מעהר צווינגען צו זיין ניכטער. די דעמא-קראטישע פארטיי האט וועגען דעם ענין אנגענומען א נאך מעהר בולט'ע רעזאלוציע.

א זעהר גרויסע ראל אויף די קאנווענטען פון די פארטייען שפילען די פראגען פון אויסער-ליכער פאליטיק, בעזונדערס איצט, ווען דאר פערשארפט זיך פון עקאנאמישען קריזיס האט געעפענט די אויגען פון אמעריקא אויף איהרע ענגען צוזאמענהאנג מיט אייראפא. דאס פראגראם פון דער רעפובליקאנער פארטיי דערמאהנט אפילו נישט וועגען דער פראגע פון די מלחמה-חובות. דאס דאזיגע שווייגען איז זעהר סימפטאמאטיש. אין יאהר 1928 האט די רעפובליקאנער פארטיי שוין דוקא יא גערעדט וועגען דער דאזיגער פראגע. דעמאלט האבען זיך די רעפובליקאנער ארויסגעזאגט געגען אנולירען די חובות. דורך די 4 יאהר, זעהט אויס, האבען זיך די שטימונגען געענדערט אויב די רעפובליקאנער געפינען פאר נויטיג וועגען דעם גארנישט צו רעדען און זיך איבערלאזען די פרייהייט אנצונעהמען וועגען דעם א בעשלוס.

די דעמאקראטען האבען זיך ארויסגעזאגט וועגען דער דאזיגער פראגע אויף פאלגענדע אופן: „מיר פאדערען אנצוהויבען פריינדשאפטליכע אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען מיט'ן ציל איינ-צושטעלען נארמאלע האנדעלס-קאנאלען אין דער גאנצער וועלט, אונזערע אויסלענדישע בעל-חובות און קליענטען קענען נישט צאהלען די חובות אויב נישט קויפען ביי אונז קיין סחורות, אויב ס'עקזיס-טירען נישט קיין פריינדשאפטליכע עקאנאמישע בעציהונגען".

מיט איין ווארט די דעמאקראטען וואלטען געווען פאר אנולירען די מלחמה-חובות, אויב ס'וואלט גלייכצייטיג בעשלאסען געווארען צו בע-גרעניצען די בעוואפנונג.

ווי מיר זעהען וועט אויך מיט די רעפובלי-קאנער שפעטער נישט זיין קיין גרויסע ארבייט אין דער פראגע וועגען די מלחמה-חובות. דערוויל שטעלען זיך צום וואהל-קאמף 2 שטארקע קאנדי-דאטען: איינער פון די רעפובליקאנער – דאס איז דער ביזאיצטיגער פרעזידענט הובער און דער צווייטער פון די דעמאקראטען – דער ביזאיצטיגער גובערנאטאר פון ניו-יארק – רוזוועלט.

די גאנצע פאליטישע וועלט איז שטארק אינטערעסירט אין אויסגאנג פון די פרעזידענ-טען-וואהלען אין אמעריקא.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11-טען ליסטאפאד 9

(קאנסטאנטינער), טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן אין לעטשניצע וגערזשער 17 פון 10—12.

פריוואטער קאפיטאל און די קק"ל-ארבייט

גרויסע רעדע פון ד"ר ווייצמאן אין לאנדאן

דער גראנדיעזער גארטען־פעסט, אויף וועל־כען לאנדאנער יודען וועלען האבען די געלעגענהייט צו ווייזען זייער איבערגעבענהייט צום יודישען נאציאנאל־פאנד, וועמענס 30־יעהריגער יובל ווערט איך געהעריג געפייערט אויף דעם דאזיגען פעסט, איז נעכטען פייערליך געעפענט געווארען פון דעם גרויסען ציוניסטישען פיהרער ד"ר חיים ווייצמאן.

קאפיטאן סאלאמאן ווייזט אויך אן אויפ'ן גרויסען כבוד וואס ד"ר ווייצמאן האט געוויזען דעם פעסט, זייענדיג אנוועזענד ביי זיין ערעפנונג, נישט קוקענדיג אויף דעם וואס ער איז נאך זעהר פערמאטערט פון דעם אנשטרענגענדען קאמפיין אין דרום אפריקא.

ד"ר ווייצמאן ,וועלכער ווערט אויפגענומען מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען, דריקט אויס זיין הארציגסטע שמחה צו האבען דעם כבוד צו עפענען אזא וויכטיגען פעסט. ער בעטאנט ,אז אויך אין דער נייער תקופה פון ,אונזער אויפבוי ארבייט — דער אנפאנג פון דער מיטעל־קלאס אימיגראציע — מוזען מיר נישט פערנאכלעסיגען אפילו אויף איין מינוט די קאלאסאלע לאנד־ערלייזונגס ארבייט וואס ווערט אזוי פעהיג אנגעפיהרט פון די פער־זענליכקייטען וואס שטעהען אין דער שפיץ פון דעם קרן־קימת לישראל.

דער פריוואטער קאפיטאל, מיט זיין קאלאסא־לער וויכטיגקייט פאר'ן בנין הארץ, קען פארט נאר ענטוויקלען איין צווייג פון אונזער לאנד־ווירטשאפט אין ארץ־ישראל. פריוואט מענשען אינוועסטירען זייער געלד איינגאנצען אין פרדסים, ווייל דאס איז איצט דאס זיכערסטע געשעפט אינ'ם לאנד, אבער אנדערע צווייגען פון אגריקולטור קען נאר ענטוויקעלט ווערען מיט דער הילף פון אנ'עפענט־ליכען פאנד, פון דעם קרן־קימת, וועלכער נעהמט די גאנצע אחריות אויף זיך און בעזעצט אויף זיין לאנד חלוצים, וואס זענען מיט לייב און לעבען איבערגעגעבען צו אונזער נאציאנאלער ארבייט. אט די אידעאליסטישע יונגעלייט מאכען אויך יעדע געגענד, וואו זיי בעזעצען זיך, פאר א זיכערען וואוינארט פאר די שפעטערע איינוואנדערער. אזוי איז געווען אין חיפה, אזוי איז אויך געווען אין דעם גלארדייכען צפון — פונקט פון ארץ־ישראל, תמד חי, וואו אונזער נאציאנאלער העלד יוסף טרומ־פעלדאר מיט זיינע חברים זענען געפאלען פער־טיידיגענדיג יעדען טריט פון יודישע ערד.

דאס אלעס קען נאר ערמעגליכט ווערען כל זמן דער נאציאנאל פאנד וועט קרעפטיג אונטער־שטיצט ווערען און וועט זיין אימשטאנד צו ער־לייזען אונזער אלט לאנד.

T A R G I

די מערק

זענען בעלאדענט מיט פרוכטען צו שפאט ביליג.
געדענקס צו האבען א זאפאס אויפ'ן שווערען ווינטער.
שוין צייט צו פרעגלען

רעוואלוציאנערן אויפשטאנד אין פערו

האט זיך נישט איינגעגעבען

ניו־יארק, 4 (ספ. טעל.)

נעכטען אין דער פריה איז אין דער הויפט־שטאט פון פערו אין לימא און אין דעם הויפט־פארט קאלא אויסגעבראכען א קאמוניסטישע רע־וואלוציע, וועלכע איז אבער באלד דערשטיקט געווארען.

די רעוואלוציאנערען אונטער דער אנפיהרונג פון פולק. גאדאס האבען בייגאכט אנגעגריפען די בנינים, אין וועלכע ס'האט זיך געפינען דאס לופט-פליה-מיליטער, און געפרובט צו בעהערשען דעם לופט-פליה-פלאץ. דאס מיליטער האט גע־שטעלט א ווידערשטאנד און פערטריבען די רעווא־לוציאנערען.

אין פארט קאלא האבען די רעוואלוציאנע־נערען, בעוואפענט מיט פולעמיאטען, רעוואלווערען און באמבעס אטאקירט עטליכע רעגירונגס-בנינים.

די רעגירונג האט בעשטימט 40.000 סאל פאר צושטעלען דעם אנפיהרער פון די רעוואלו־ציאנערען פולק. גאדאס.

נייע ענטוואפנונגס=דעקלאראציע פון ענגלאנד

אדער די ארויסגעווארפענע רייד אין גענף

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

די ענגלישע דעלעגאציע האט ברעה אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ אין גענף צו פערעפענטליכען אנ'ענט־וואפנונגס-דעקלאראציע אין צוזאמענהאנג מיט הו־בערס מאניפעסט, ענגלאנד וועט פארלעגען: 1) אפצושאפען איננאנצען די בעוועגליכע שווערע ארטילעריע 2) אפשאפען די פערניכטונגס אעראפ־לאנען, 3) רעדוצירען די פאנצער-שיפען אונטער 10 טויזענד טאן, 4) אפשאפען די אונטערוואסער־שיפען, 5) פערבאט צו בענוצען גאז 6) איבער־לאזען נאר קליינע טאנקען העכסטענס 20 טאניגע.

אין באמביי ברענען די קירכעס

נעכטען זענען דער'הרג'עט געווארען 10 פערזאן

300 זענען פערוואונדעט געווארען

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

אין פערלויף פון די לעצטע 24 שעה, האט זיך די סיטואציע אין באמביי פערערגערט אויף דעם אופן, אז די מאכט האט געפינען פאר נויטיג צו ערקלערען בעלאגערונגס-צושטאנד.

די מוזולמענער ארגאניזירען ווייטער פאגרא־מען אויף הינדוסען, נישט קוקענדיג אויף דער שטארקער שמירה פון דער פאליציי, זענען נעכטען דעמאלירט געווארען פיל פריוואטע וואוינונגען. עטליכע הונדערט געוועלבער זענען אויסגערויבט געווארען, 2 קירכען זענען אונטערגעצונדען געווא־רען.

לויט ענגלישע אויסרעכנונגען זענען נעכטען דער'הרג'עט געווארען 10 פערזאן, 300 זענען פערוואונדעט געווארען.

ווידער געעפענט דעם בע"לינער אוניווערזיטעט

נאצ.=סאצ.-סטודענטען געליטען מפלה

בערלין, (ספ. טעל.)) נאך לענגערע פער־האנדלונגען האט זיך דעם רעקטאר פון דעם בער־לינער אוניווערזיטעט איינגעגעבען צו בעקומען פון די נאצ.־סאציאליסטישע סטודענטען א הבטחה, אז מעהר וועלען קיינע אומרוהען אין אוניווערזיטעט נישט פארקומען. אין שייכות דערמיט איז דער בער־לינער אוניווערזיטעט היינט ווידער געעפענט גע־ווארען.

לויט דער פאדערונג פון רעקטאר, האבען די לי־דערס פון אלע סטודענטישע פאליטישע ריכטונ־גען געגעבען שריפטליכע צוזאגען איינצוהאלטען א שלום אין די רוימען פון אוניווערזיטעט.

אזוי ארום האט דער רעקטאר אפגעהאלטען א פולשטענדיגען נצחון איבער די נאצ. סאצ. סטו־דענטען, וועלכע האבען, ווי בעוואוסט, ארויסגע־שטעלט א קאטעגארישע פאדערונג, אז מען זאל בעזייטיגען פון אוניווערזיטעט אלע יודישע סטו־דענטען.

די צייטונגען מיינען, אז די אנטיסעמיטישע סטודענטען האבען נאכגעגעבען אונטערן דרוק פון דער נאצ. סאצ. פארטיי. די לעצטע האט מורא געהאט, אז די אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען קעגען האבען פאר זיי שלעכטע פאלגען פון די קומענ־דיגע וואהלען.

סטאלין ערנסט קראנק

ריגא, 4. (ספ. טעל.) אין מאסקווע קורסי־רען עקשנות'דיגע קלאנגען, אז סטאלין איז גע־פעהרליך קראנק. סטאלין איז אפילו נישט געקומען צום צוזאמענפאהר פון דער קאמוניסטישער יוגענד. סטאלין געפינט זיך אין א סאנאטאריום הינטער מאסקווע.

א רעוואלוציע אין דער קאסמעטיק!

אונגעוועהנליכע רעדוקציע פון אלע פרייזען

אין דער איינציגער קאנקורענץ=פערפומעריע פון דער פירמע

י. דרוקער, 5 זאוואדזקא 5

טעלעפאן 17592

פערפומען,

וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער

ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאסיגע פודערז, טואלעט-זייפען או"וו

Perfumerja J. DRUKIER

מיט אכטונג

ZAWADZKA 5

TEL. 175-92

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט.

לאדז, 5 יולי 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 5 יולי 1932

„דער צלם פון גאלד"

פון רפא קעניג.

א בעריהמטער אמעריקאנער פאליטיקער און אראטאר האט אמאל געזאגט א ווארט, וואס איז נאך בעריהמטער געווארען פון איהם אליין.

„די מענשהייט — האט ער געזאגט — וועט געקרייציגט אויף א צלם פון גאלד".

אז די שעהנע קלינגענדע פראזע איז אויך אן אמת, האט מען שטענדיג איינגעזעהן: נאר איצינד זעהט מען אט דעם אמת אממייסטען.

די מענשהייט — אלע פעלקער — האבען זיך אויפגעשטעלט א גאלדענעם צלם און זיי ווערען א ליין אויף איהם געפייניגט און צוריסען.

אלע פעלקער בלוטען איצינד אויף זייער אייגענעם גאלדענעם צלם און אפילו די רייכסטע פעלקער, אט די וואס האבען אממייסטען גאלד אנגעזאמעלט, ווי צום ביישפיל, אמעריקא און פראנקרייך — הענגען אויף דעם צלם גאנץ און האלב געקרייציגטע. אויך אין אמעריקא און פראנקרייך וואקסט די ארבייטסלאזיגקייט און אלגעמיינע נויט. און דער גאלדענער אפגאט, דער גאלדענער צלם העלפט זיי נישט מיט זיין חוצפה'דיגען גלאנץ. מען קניהט פאר איהם, מען בעט צו איהם, מען הויבט איהם ביז'ן הימעל אריין אבער ער העלפט נישט. פערקעהרט, וואס העכער און זעלטענער עס ווערט זיין פרייז, זיין מארק ווערט, אלץ געפאלענער און נידעריגער ווערען די פרייזען פון אלע אנדערע סחורות און עס האלט דערביי, אז די גאנצע איצטיגע סאציאלע סטרוקטור זאל צופאלען ווערען. און וועט די מענשהייט אויסגעהן אין בלוט אויף דעם צלם פון גאלד?

און וואס עס איז אויך אזוי כאראקטעריסטיש פאר אונזער צייט איז די איצטיגע מרידה געגען דעם „עגל הזהב", וועלכער ווערט אלץ פערשפרייטער אין אלע עקען פון דער ערד.

איין טייל פון דער מענשהייט, די „מעכטיגערע" קניהט נאך פאר דעם גאלדענעם צלם, די אנדערע טייל פרובט איהם אומווארפען און צוברעכען.

און צו דער זעלבער צייט הויבט זיך דער צלם אלץ העכער צום הימעל. צוזאמען מיט זיין פעדעסטאל — דער אלץ וואקסענדיגער בארג פון זיינע מיליאנען מענשליכע קרבנות. דער בארג, געפאלענע, צוקריפעלטע פון גאלד געקרייציגטע מענשען־קינדער ווערט אלץ העכער און גרעסער און אלץ העכער הויבט זיך דער צלם.

עס זעהט שוין אויס ווי א סימבאלישע מצבה:

א צוריסענע, צוקריפעלטע, אין ליידען זיך קארטשענדיגע מענשהייט און אויף דעם צוריסענעם בארג פלייש — א גאלדענער צלם.

אויך די אזוי גערופענע בורזשואזע, עקאנאמיסטען האבען לעצטענס אויפגעהויבען א געשריי, א שטימע פון מרידה געגען דעם גאלדענעם צלם.

דאס איז אייגענטליך דער זין פון דער עקאנאמישער קאנפערענץ, וואס דארף אין קורצען פארקומען אין לאנדאן. די קאנפערענץ דארף אויסארבייטען א פלאן, ווי אזוי אויפצוהויבען און סטאביליזירען אלע אנדערע ווערטען, וועלכע האלטען אין איין פאלען אין דער פראפארציע, ווי עס ווערט אלץ העכער די פרייז פון גאלד.

און א סך עקאנאמיסטען פאדערען איצינד אן אנדער מעטאל — נישט קיין גאלד — זאל רעגולירען דעם וועלט־האנדעל.

דאס, וואס גאלד האט זיך קאנצענטרירט נאר אין א פאר לענדער — א דאנק די מלחמה־חובות און רעפאראציעס — און איז געווארען א יקר־המציאות, זענען די פרייזען פון אלע אנדערע פראדוקטען אזוי נידעריג געפאלען און צו באנקראט און ערב־באנקראט געבראכט די וועלט־אינדוסטרי און האנדעל.

און די עקאנאמיסטען פאדערען דערפאר, אז זילבער זאל פערנעהמען דעם פלאץ פון גאלד.

געוועהנליך, קענען מיר זיך נישט אריינלאזען אין די סתרי תורה פון עקאנאמיקס.

נאר פאך־לייט, עקאנאמיסטען און גרויסע ביזנעס־לייט קענען זיך חקירה'ן וועגען דער פראגע צי די אפשאפונג פון גאלד און דאס ארויפזעצען פון זילבער אויף זיין טראן, וועט ראטעווען די וועלט פונ'ם איצטיגען שרעקליכען עקאנאמישען קריזיס.

אבער וואס עס איז דערלויבט יעדען מענשען צו פרעגען איז: און אז איהר וועט אויפשטעלען א זילבערנעם צלם, אנשטאט א גאלדענעם וועט ווערען בעסער?

און אז די מענשהייט וועט געקרייציגט ווערען אויף א צלם פון זילבער וועלען די ליידען און די יסורים זיין קלענערע?

עס קענען פערשידענע עקאנאמיסטען בעווייזען, אז א זילבער־קורס (ווען מען זאל עס קענען איינפיהרען) וועט אויף א צייט פערלייכטערען דעם קריזיס....

אבער וועט דער זעלבער פראצעס סוף כל סוף נישט מוזען דורכגעמאכט ווערען מיט דעם סך־הכל:

די מענשהייט געקרייציגט אויף א זילבערנעם צלם.

ווייל דער גאלדענער צלם איז דאך נאר דער סימבאל פון אונזער סיסטעם און די סיסטעם פערורזאכט אט די פעריאדישע געפעהרליכע קריזיסען, וועלכע ווערען אלץ פאטאלער מיט'ן וואוקס פון דער טעכניק.

נישט דאס גאלד, נאר דאס אינדיווידואליסטישע שטרעבען אנצוזאמלען רייכטימער אויפ'ן חשבון פון די ליידען פון דער מענגע איז שולדיג אין דעם איצטיגען קריזיס ווי אין אלע אנדערע ענליכע קריזיסען.

אויף דעם הערשענדען פרינציפ פון „ביליגער ארבייט" איז אויסגעוואקסען דער גאלדענער צלם.

און כל זמן מענשען וועלען זוכען רייך צו ווערען אויפ'ן חשבון פון אנדערע, אויפ'ן חשבון פון ביליגער ארבייט, וועט יעדער מעטאל, אפילו דער ביליגסטער און פשוט'סטער פערוואנדעלט ווערען אין א „גאלדענעם צלם".

צי גאלד איז שולדיג אינ'ם איצטיגען קריזיס, און צי זילבער אדער בלעך, צי פאפיר אפילו וועלען העלפען א סך — דאס איז א פראגע פאר די ספעציאליסטען־עקאנאמיסטען צו פערענטפערען.

וואס אבער דער פשוט'ער שכל קען שוין יא בעגעהמען איז: אז מען דארף די הונדערטער מיליאנען מענשען, וואס שטארבען איצינד פון הונגער, מאכען פאר ציוויליזירטע געברויכער.

און די ערד האט נאך גענוג פרוכט צו שפייזען גליך אלע איהרע קינדער; און דער מענשליכער שכל, דער מענשליכער זשעני האט ערשט אנגעפאנגען אויפדעקען די בעהאלטענע רייכטימער פון דער נאטור.

„אלץ קוקט אויף בערלין"

„פאסישע צייטונג" וועגן דער בעציהונג פון מארש. פילסודסקי צו דייטשלאנד

די „פאסישע צייטונג" ברענגט א זעהר אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ פון ווארשא. אין דער קארעספאנדענץ לייענען מיר:

„זעהר פעסימיסטיש זענען די ענדעקעס, וועלכע האבען צו זייער דיספאזיציע א לעבעדיגע און פאפולערע פרעסע און א רייהע געוועזענע דיפלאמאטען, וועלכע האבען נישט פריוויליג רעזיגנירט פון זייער קאריערע. די ענדעקעס לאזען אין דער וועלט איין ווארנונגס־אלארם נאכ'ן צווייטען, האבען מורא פאר א דיסקוסיע אויף דער טעמע פון די פויליש־דייטשע גרעניצען און דעריבער רוקען זיי ארויס די לאזונג פון קאנצענטרירען אלע פוילישע כחות, כדי זיך ענטקעגענצושטעלען דער דאזיגער געפאהר.

מיט'ן אנטיסעמיטיזם פון די דייטשע היטלעראווצעס סימפאטיזירען דווקא די ענדעקעס און אויך מיט זייער שפאלטונג צו די באלשעוויקעס אויפ'ן געביט אבער פון דער אויסלענדישער פאליטיק האבען די פוילישע רעכטע גרופירונגען קיין שום סענטימענטען. זיי ווילען מיטארבייטען מיט מאסקווע, קענען זיך שוין נישט דערווארטען אויף דעם אונטערשרייבען דעם נישט־אנגרייפס־פאקט צווישען רוסלאנד און פוילען, נאר כדי צו האבען אויפגעבונדענע הענד בעת א קאנפליקט מיט די דייטשען.

מ'פלעגט שטארק די פריינדשאפט מיט די פראנצויזישע רעכטע און מ'רעדט אין דעם אייגענעם פאלק, אז א מלחמה מיט דייטשלאנד איז אונפערמיידליך, זי וועט מוזען אויספאלען לטובת פוילען.

אין פילסודסקי'ס רעגירענדען לאגער טראכט מען פיל רוהיגער. אויך דארט גלויבט מען נישט אין דער מעגליכקייט צו מילדערן די בעציהונגען צו דעם איצטיגען דייטשלאנד. און דעריבער שטרעבט מען אויך צו נארמירען די בעציהונגען צום מזרח־שכן. פילסודסקי'ס לאגער פערקוקט זיך אבער נישט אויף די כחות, וואס רעגירען איצט מיט בערלין, ווי אויף א שטארקער געפאהר.

דער קרייז פון די פוילישע פאליטיקער, וועלכע האלטען, אז ס'איז מעגליך א פראקטישע צוזאמענארבייט צווישען דעם איצטיגען רעזשים אין פוילען און דער איצטיגער רייכסרעגירונג איז זעהר קליין און איינגאנצען איזאלירט. מיט עטליכע חדשים צוריק איז פארגעקומען דער ערשטער פערזענליכער צוזאמענטרעף פון די מזרח־פרייסישע רעכטע קרייזען מיט די פוילישע קאנסערוואטיווע קרייזען, וועלכע זענען קאנצענטרירט אין ווילנא, אבער די אנטי־באלשעוויסטישע אריענטאציע וועלכע איז דער איינציגער זאכליכער קיט צווישען די דאזיגע גרופען, האט אנ'אנדערע בעפארבונג ביי די אנפיהרער פון דער מזרח־פרייסישער „היימאט־דינסט" און אנ'אנדערער ביי די מענשען, וואס קאנצענטרירען זיך ארום דעל ווילנער „סלאווא". אין גאנץ פוילען איז אבער דער אנטי־באלשעוויסטישער פראנט אזוי ווייניג פאפולער, אז אפילו א בעפעהל פון א דיקטאטאר קען איהם נישט פערווירקליכען.

ס'זענען אפילו נישט פערהאן קיין שום סמנים אז מארשאל פילסודסקי זאל אין דער נאהענטער צייט ארויסגעבען אזעלכע אנטירוסישע בעפעהלען. זיינע צילען אין מזרח האט ער דערגרייכט ביים ריגער שלום אין יאהר 1921, איצט אינטערעסירט זיך דער אלטער מארשאל מיט די בעציהונגען מיט דעם דייטשען שכן. ער איז פריי פון די אנטי־דייטשע שטימונגען און ווינשט זיך אויסצומיידען אומנויטיגע רייבונגען מיט דייטשלאנד. וועגען דעם זאגט עדות דער אומשטאנד, אז אין דער פוילישער אפיציעלער שטעלונג בנוגע דעם לעצטען וויזיט פון דייטשען פלאט אין דאנציג איז געקומען א פרינציפיעלע ענדערונג — נאך דער אינטערווענץ פון פילסודסקי'ן.

קאנגרעס פון נאציאנאלע מינדערהייטען

וואס האט זיך איצט פערענדיגט אין וויען

אין „נ. דזשענניק" שרייבט ד"ר י. טהאן וועגען דעם קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, וואס האט זיך איצט געענדיגט אין וויען — צווישען אנדערען פאלגענדעס:

מיר זענען שוין געוואוינט דערצו, אז די רעזאלוציעס פון קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען מאכען קיינעם נישט קיין אונאנגענעהמליכקייטען. אויב מ'וועט אונז זאגען, אז דער מינדערהייטס־קאנגרעס שטעלט פאר א מאראלישער כוח פון 40 מיליאן מענשען, קען מען דערויף שטענדיג ריכטיג ענטפערען, אז די קערפערשאפט, וועלכע האט פעסטגעשטעלט די בעשטימונגען וועגען די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, איז געווען א לעגאלע פארשטעהערשאפט פון אנ'ערך 200 מיליאן מענשען, נישט אריינרעכענדיג אמעריקא, וועלכע האט נישט אפראבירט די בעשטימונגען און נישט רוסלאנד, וועלכע איז דעמאלט געווען אפגעשניטען פון דער גאנצער וועלט. די שלום־קאנפערענץ אין יאהר 1919 אין פאריז האט אהן ספק געהאט א גענוג שטארק בעגרינדעטען אויטאריטעט ארויפצולעגען אויף די נייע מלוכות געוויסע פערפליכטונגען. דעם דאזיגען אויטאריטעט צו פערשטארקען און אונטערצושטיצען מיט רוש־טאוואניעס איז נישט נויטיג.

פון ווילסאנס פירצעהן דברות האט קיין איינע נישט בעקומען אזא בעגייסטערטע צושטימונג, ווי דווקא דער פונקט, וועלכער גיט די נאציאנאלע מינדערהייטען פולע רעכט, פון וועלכע ס'געניסען אין די מלוכות געוועהנליך — די מעהרהייט.

דער פרינציפ וואס האט געדארפט פערווירקליכט ווערען אין דער געשיכטע איז געווען: די קראפט איז נישט קיין קוועלע פון רעכט. דער דאזיגער פרינציפ האט זיך נישט נאר בעצויגען צום ברוטאלען כוח פון מוסקולען אדער געוועהר, אבער אויך צום ברוטאלען כוח און איבערמאכט—צו דער צאהל. א פאלק האט נישט, צוליב איהר מעהרהייט דאס רעכט צו דערשטיקען א נאציאנאלע מינדערהייט, וועלכע וואוינט מיט איהר אויף איין טעריטאריע. דאס נייע „אינטערנאציאנאלע" רעכט האט געזאגט, אז מ'טאר נישט צווינגען קיין שום טייל, פון וועלכען ס'איז פאלק צו אסימילאציע. צוליב דעם מוז מען, אין די ראהמען פון דער מלוכה, געבען אלע נאציאנאלע מינדערהייטען די פולע מעגליכקייטען צו ענטוויקלען און צו פרייער פונאנדערוואקסונג פון זייערע נאציאנאלע בעדערפענישען.

קיין גערעכטערער זאך האט די מענשהייט נאך קיינמאל נישט אויסגעטראכט. מ'האט געמאכט א פרוב צוצופאסען די מענשליכע עטיק צו די רעכט פון מלוכות און פעלקער.

ליידער—דארף מען פעסטשטעלען, אז דאס דאזיגע רעכט האט זיך נישט אנגענומען.

שוין ביים אונטערשרייבען די ענטשפרעכענדע ארטיקלען האבען די אונטערשרייבענדע פראטעסטירט. יעדער מיניסטער האט געפינען פאר זיינע „הייליגע" אויפגאבע צו שטעלען זיך אין שוץ פון זיין לאנד געגען דער עוולה וואס ווערט געטון, אבווארפענדיג פערפליכטונגען פון דרויסען. יעדער מיניסטער האט זיך פעררופען אויף דער איידעלקייט פון זיין פאלק, וועלכעס איז גארנישט פעהיג אימיצען אנ'עוולה צו טון. ס'איז געקומען דערצו, אז דער פארזיצער פון דער קאנפערענץ, קלעמענסא, האט אפגעגעבען אנ'ערקלערונג, וועלכע האט אין א געוויסע מאס באגאטעליזירט דעם גאנצען ענין.

ביי אזעלכע בעדינגונגען זענען די נייע בעשטימונגען אריינגעגאנגען אין טראקטאט, ווייל אין לעבען זענען זיי קיינמאל נישט אריינגעגאנגען.

אין קיין שום לאנד זענען די בעשטימונגען נישט פערווירקליכט געווארען. ס'איז געשעהען נאך אנ'ערגערע זאך, אין די לענדער, וואו מ'האט זיי אנגעהויבען אריינפיהרען אין דער געזעצגעבונג פון לאנד, האט מען זיי דערנאך אויף אנ'אונערהערט־ברוטאלע אופן צוריקגעצויגען. לאטווע איז א גענוג אפשרעקענדער ביישפיל. ס'האט זיך באלד ארויסגעוויזען, אז טאקע די פעלקער, וועלכע האבען פאר דער מלחמה געקרעכצט אין זייער מינדערהייטס־עקזיסטענץ, צוקומענדיג צו דער זעלבסטשטענדיגקייט, זענען פון בע'עוולה'טע געווארען בע'עולה'צר, פון פערפאלגטע — פערפאלגער.

וואס דרינגט ארויס פון דער דאזיגער זאכלאגע? אפשר דאס וואס די מינדערהייטען דארפען רעזיגנירען פון זייערע נאציאנאלע רעכט? זיכער נישט. דאס וואלט געהייסען, אונטערגעבען זיך דער אומגערעכטיגקייט. אלזא?

יעדע מינדערהייט מוז אויף איהר פאסטען אונאויפהערליך קעמפען פאר איהרע רעכט. מאהנען, אז די פערפליכטונגען זאלען ווי געהעריג אויסגעפיהרט ווערען. און אויפ'ן אינטערנאציאנאלען בארדען מוזען די קעמפער פאר מינדערהייטס־רעכט זיך בעמיהען, אז די בעשטימונגען זאלען ווערען א פליכט פון אלע מלוכות, אלטע און נייע, שטארקע און שוואכע. אזוי גוט ווי די רעכט פון אנ'איינצעלנעם מענשען איז אינטערנאציאנאל, אזוי גוט מוזען זיין די רעכט פון א נאציאנאלער איינהייט. מ'טאר נישט צוטרעטען קיין שום איינצעלנעם מענשען, מ'טאר אויך נישט צוטרעטען קיין שום נאציאנאליטעט, און נאך א פרינציפ מוז אפגעהיטען ווערען. ס'טאר נישט זיין קיין פערטיידיגער פון זיין מינדערהייט אזא פאלק, וואס רעספעקטירט נישט ביי זיך אין דער היים די רעכט פון אנדערע מינדערהייטען.

איך זעה נישט, אז דער קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען זאל זיך האלטען כאטש אין איינע פון די דאזיגע פרינציפען. איך האב געהערט פון דארט נאר טעארעטישע דעקלאמאציעס. איך האב אויך נישט געהערט אויפ'ן קאנגרעס קיין קלארע און פשוט'ע פארמולירטע אנקלאגען, כאטש אין אזא פארם, אין וועלכער די מעסיגע דעפוטאטען שטעלען פאר זייערע אנקלאגען אין זייערע אייגענע פארלאמענטען. אויף די מינדערהייטס קאנגרעסען רעדט מען שטילערהייט וועגען די פאקטישע עולות און אויף די הויכע טענער געהען נאר די לידער וועגען אלגעמיינע פאסטולאטען.

דעריבער בין איך פעסימיסטיש געשטימט צום קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, איך גלויב נישט אין זיין אינטערנאציאנאלען אויטאריטעט. איך האב מורא, אז די פארשטעהער פון רומענישען פאלק, צי אפילו פון דייטשען — וועלען נישט איבערצייגען די וועלט, אין דער צייט ווען ס'האדעווען זיך און וואקסען ביי זיי פערשידענע קוזיסטען און היטלעראווצעס.

נישט קוקענדיג דערויף האט דאס יודישע „קאלא" דאסמאל אנטיילגענומען אין קאנגרעס. מיר האבען זיך נישט געוואלט אויסשליסען. כדי קיינער זאל אונז נישט קענען חושד זיין, אז מיר האבען מורא פאר דעם אדער אנדערען פאקטאר.

צום סוף גיט ד"ר טהאן צו, אז ער שרייבט דאס נישט אין נאמען פון יודישען „קאלא", נאר אין זיין אייגענעם.

DR. MED. J. ŁUBICZ

כירורג־ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון ... ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

טראגישע צייטען פאר יודען אין דייטשלאנד

(פון אונזער קארעספאנדענט)

עס האלט שוין דערביי, אז א נייער מיטעל-אלטערליכער פאליטישער קורס זאל זיך איינגיכען איינשטעלען אין דייטשלאנד. עס איז קיין ספק מעהר, אז ער וועט זיין אזעלכער, וואס וועט אין ערשטער ריי אויסלאזען זיין בייז הארץ געגען הילפ-לאזע און שוואכע — געגען די יודען. און די יודישע עפענטליכע מיינונג דא ווייסט נאך אלץ נישט, ווי זי האט צו פערהאלטען זיך צו די דאזיגע געשעהענישען. בעזונדערס איז כמעט ווי אפגענומען געווארען דער לשון אין יענע קרייזען, וואס זיי האלטען זיך פאר די פאטענטירטע אנפיהרער פון יודישען צבור און זענען אמבעסטען אריענטירט אין אלע פאסירונגען, וועלכע זענען נוגע דעם מאר-גענדיגען גורל פון דעם יודענטום אין דייטשלאנד.

ווען מען קוקט זיך צו בעהנטער, זעהט מען אז דווקא אין די קרייזען פון די אסימילאטארישע פערזארגער אונזערע, איז מען נאך אלץ נישט ארויס געקומען פון די חומרא'דיגע יודאאיסטישע און רעליגיעז-פילאזאפישע וויכוחים, וועלכע האבען יאה-רען-לאנג אויסגעמאכט דעם סך-הכל פון זייער אפוועהר ארבייט געגען אנטיסעמיטיזם. דארט ווייסט מען נאך אלץ נישט ווי אזוי ריכטיג אפצושאצען פאר אונז, יודען, דעם נייעם פאליטישען סדר און זיינע געפאהרען.

די קאטעגאריע פון די „פאליטישע שאינו יודע לשאול'ס" אין דייטשען יודענטום זעטיגט זיך מיט ביליגע איינרעדענישען, בכן מיינען מייגט מען די אסט-יודען, אבער באין אופן נישט די אלט איינגע-זעסענע יחוס-בריף, אז זייערע אור-זיידעס זענען „געווארפען געווארען אין רהיין" אריין....

פרובט אדורכבלעטערן אכציג פראצענט פון די דייטשע צייטונגען, פרובט אפשטעלען וועלכען ס'איז דייטש אויף דער גאס און אפרעג טון איהם, וואס ער דענקט וועגען יודען, הערט זיך צו די דרשות פון נאציאנאליסטישע רעדנער, געהט אין די הויך-שולען, פאלקס- און מיטעל-שולען און פרעגט די יודישע שילער, וואסערע בזיונות זיי האבען אויסצושטעהען, זוכט אויף די הונדער-טער צושטערטע בית-הקברות'ן און ווארפט א בליק אויף די מיט האקענקרייץ בעשמירטע סינאגאגען — איהר וועט אויפציטערען פאר דער שרעקליכער קולטור-בושה, וואס ווערט געטון אינ'ם דאזיגען לאנד .פערלאזען מיר דאס געביט און לאזען זיך אריבער צו דער אומגעהויערער באיקאט-בעוועגונג און איהר צושטערונגס-ארבייט. די רעזולטאטען פון באיקאט זענען געוואלדיגע. גאר שטארק שלאגט זיך אפ די דאזיגע אנטיסעמיטישע ארבייט פון „קויפט נישט ביי יודען" אויף דער פראוינץ. הונדערטער סוחרישע יודישע עקזיסטענצען געהן לאיבוד.

צו דער זעלבער באיקאט-גרופע געהערען אויך טויזענדער יודישע הויזירער און רייזענדער, וועל-כע קלאפען אן אין פערשלאסענע טירען. זיי קאר-נען נישט מעהר אנבריינגען זייערע סחורות אויף די דערפער. טאמער איז איינעם פון זיי יא גע-לונגען אריינצוקומען אין א שטוב, זעהט ער פלוצים פאר זיך א בעצירטען מיט'ן האקענקרייץ און א דערשראקענער מאכט ער — וויברח.

און דאס אלעס פאסירט אין א צייט, בעת דייטשלאנד שטעהט אויף דער שוועל פון אזוי-גערופענעם דריטען רייך. ווארום דאס איצטיגע קאבינעט — אזוי איז מען אינז מבטיח — איז אין פרט פון אנטיסעמיטיזם זעהר לאיאל. וואס פאר א פנים עס האט די דאזיגע לאיאליטעט, בעוויזען די מעשים פון דער רעגירונג. וואו מ'לאזט זיך, דערלאנגט מען דעם יודען א טויט-שטויס. מען רוימט בעצייטענס אויף מיט יודישע רעגירונגס-בעאמטען, די מיניסטארען האלטען אין איין דער-צעהלען, אז די וויכטיגסטע אויפגאבע זייערע וועט זיין אזא, אז אלעס, וואס עס האט קיין שייכות נישט מיט דער גערמאנישער ראסע וועט אויסגעראט ווערען.

מען קאן נישט אוועקמאכען אונטערן האנד דעם שמועס, וואס היטלערס רעכטע האנד, הויפטמאן גערינג האט פערפיהרט מיט א איטאליענישען זשור-נאליסט, גערינגס ווערטער זענען מאסגעביג פאר דער אפיציעלער פארטיי-לייטונג און ווען אפילו א טייל פון זיינע פראגראמאטישע ערקלערונגען זאל אדורכגעפיהרט ווערען איז אויך — דיינו...

דער היטלעריזם איז דער שווארצסטער שד פאר יודען און פאר אלע פראגרעסיווע כוחות אינ'ם לאנד. מען קאן זאגען, אז פון די היסטארישע רע-וואלוציע-טעג אין יאהר 1918, איז דאס לאנד נישט געווען איינגעהילט אין אזא שוואר-דריקענדע פאליטישע כמארע, ווי איצט. זינט דעמאלט איז נישט געווען קיין איין פאליטישער מאמענט, ווען די רעפובליק זאל געווען זיין אין אזא סכנה, ווי איצט אין פינפצעהנטען יאהר נאך דער מאנארכיס-טישער מפלה.

אמת איז אויך, אז דער געגנער איז פו שטארקער. ער פערמאגט מעהר ווי 300.000 גוט אויסגעבילדעטע און דיסציפלינירטע גארדיסטען, וועלכע ווארטען נאר אויף דעם שטורמדיגען מא-מענט, כדי צו פארבען די ערד מיט בלוט. די דאר-זיגע בעצאהלטע, גערדונגענע קנעכט זעהען אין אלע מען, וואס טאנצט נישט מיט אין ראד פון זייער בלוטיגען טאנץ, דעם שונא. ווערמען מען מוז בע-זייטיגען.

אזויערנאך איז לייכט צו פערשטעהען, אז דער בעפארשטעהענדער וואהל-קאמף צום רייכס-טאג וועט זיין א פערביטערטער. די נאציאנאל-סאר-ציאליסטישע, פון דער איצטיגער רעגירונג לועגא ליזירטע שטורם-באנדעס וועלען אנווענדען אלערליי טעראר-מעשים, אבי נישט צו דערלאזען, דאס די ארבייטערשאפט זאל אנפיהרען מיט סאציאליסטי-שער וואהל-אויפקלערונג. קלאר, אז די לינקע פאר טייען וועלען מעסטען די כוחות זייערע דורך א געגען-אנגריף, וואס זיינס גלייכען איז נאך נישט געווען.

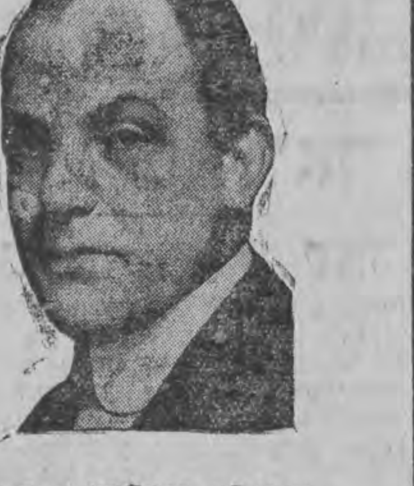

הערהאלד בוטלער (ענגלאנד)

איז בעשטימט געווארען אלס דירעקטאר פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט אויפ'ן ארט פון אלבער טאמא.

דערווייל ציטערן הונדערט טויזענד יודען אימת המות און ווארטען מיט וועהטאגדיגער זארג אויף דעם „מה יולד יום". א גאר שרעקליכע יאוש-שטימונג הערשט אין די רייהען פון די אריינגע-וואנדערטע קיין דייטשלאנד אסט-יודען. זיי ווערען געדריקט און געפלאגט הן פון פרעמדע ווי פון אייגענע „יודישע גלויבענס-גענאסען...."

י. האלענדער.

בעגראבט איהר אומגעזעצליך קינד אין קבר פון איהר פריהצייטיג-פערשטארבענעם געליבטען

גראדנע.

די טעג איז אויפ'ן היגען בית-עולם פון א שטעטעל אין אונזער געגענד פערלאפען א העכסט סענסאציאנעלען געשעהעניש.

דער שומר פון פעלד האט אין מיטען נאכט געזעהען א ווייסע געשטאלט שפאצירען צווישען די קברים; ער האט זיך נישט פערלוירען, זיך בעהאל-טען אונטער א בוים און אבסערווירט דעם ווייסען גאסט.

די געשטאלט איז געבליבען שטעהן נעבען א קבר, אויסגעגראבען דערביי א גרוב, אריינגעווארפען אהין א פעקעל און נאכדעם פערשאטען צוריק. אפטועענדיג די דאזיגע ארבייט איז דאס גע-שטאלט אנטלאפען אויפ'ן וועג האט זי פערלוי-רען דעם ווייסען ליילעך, און עס האט זיך בעוויזען א געשטאלט פון א שלאנקער מיידעל. —

דעם פעלד-שומר איז דאס אויסגעקומען זעהר פערדעכטיג, ער איז צוגעגאנגען צום קבר און אי-בערגעלייענט דעם אויפשריפט: „ר. ז. געשטאר-בען אין בליהענדען עלטער פון 27 יאהר א' ניסן תרצ"ב".

נעבען דעם קבר האט זיך געפונען דער פריי-שער קבר פון א חודש'דיג קינד.

ס'איז פערפיהרט געווארען אנ'אויספארשונג, און ס'איז געלונגען דאס מיידעל צו ארעסטירען; זי שטאמט פון שיינע באלעבאטישע עלטערען, 19 יאהר אלט, פאריאהרען געענדיגט גימנאזיע; בעת'ן פערהער האט זי זיך מודה געווען אין פערברעכען; זי האט דערשטיקט איהר אומגעזעצליך קינד, איינ-געוויקעלט אין שמאטעס, און עס אוועקגעטראגען אויפ'ן בית-עולם און בעגראבען נעבען קבר פון זיין טאטען, איהר געליבטען, וועלכער איז מיט צוויי חדשים צוריק פלוצלונג געשטארבען.

זי האט גערעכענט, אז דער קבר וועט פערשלינ-גען איהר טרויעריגע געהיימניש.

די קינדער-מערדערין איז איינגעזעצט געווא-רען אין תפיסה.

קינדער-טעאטערס

פערשפרייטען זיך אין ראטען-פערבאנד

עס איז געווארען עלף יאהר זינט עס איז גע-גרינדעט געווארען דאס מאסקווער טעאטער פאר קינדער. צו דער געלעגענהייט ווערט אנגעוויזען אין די סאוויעטישע זשורנאלען אז אט דער ערשטער פרוב צו בעזארגען דאס יונגווארג מיט דראמאטי-שע פערוויילונגען האט ארויסגערופען עהנליכע אנ-טערנעהמונגען איבער'ן גאנצען לאנד. איצט זענען אין סאוויעט-רוסלאנד פערהאן פופציג קינדער-טע-אטערען און אלע ארבייטען דערפאלגרייך.

די ארבייט פון דעם מאסקווער טעאטער פאר די יונגע צושויער איז בעקאנט נישט בלויז אין סאר-וויעט-פערבאנד, נאר וועגען איהר האט מען א סך געשריבען אויך אין אויסלאנד, דאס מאסקווער קליינ-ווארג קען אויסגעצייכענט און האט ליב דאס טעא-טער, די קינדער בעטייליגען זיך גאנץ אקטיוו אין דעם טעאטערס טעטיגקייט. די דעלעגאטען פון די פיאנערען גרופען, פון די שולען און פון די קינדער-היימען בילדען אנ'אקטיווע ארגאניזאציע ביים טע-אטער, וואס רוקט ארויס טעמעס פאר נייע פיעסען, בעטראכט אנגעשריבענע פיעסען און העלפט אין דער טאג-טעגליכער ארבייט, מ'דארף אבער נישט מיינען, אז די קינדער זענען אויך די שפילער אין טעאטער. די טרופע פון דעם מאסקווער טעאטער בע-שטעהט פון דערוואקסענע גוט-געשולטע ארטיסטען. וואס טוען א סך אויפצוהויבען די קינסטלערישע קוואליטעט פון זייערע אויפפיהרונגען.

איינע, פון די לעצטע זאכען, וואס דאס קינדער טעאטער אין מאסקווע האט אויפגעפיהרט, הייסט „מ'ר זענען א גרויסע קראפט" און איז א מוזי-קאליש טאנץ-שפיל, פערשטעהט זיך, אז עס מה' האבען א בעשטימטע טענדענץ.

דאס לעבען אין אנטווערפען

(פון אונזער קארעספאנדענט)

קריזים

דער קריזיס אין דער דימענטען - בראנזשע ברענט און אהן אויפהער. און ברענען ברענט ער מיט א שטילען פייער, וואס זעהט זיך נישט אן, אבער וועלכער פערצערט אלעס, נישט שוינענדיג קיינעם, וואס א טאג קומען צו אלץ מעהר קר-בנות און פון אלע קרייזען פאבריקאנטען, סוחרים, קורטיעס און ארבייטער.

נעהמט למשל, די בערזע, די דימענטענע בער-זע פון דער פעליקאן גאס, וואס פלעגט אין די גוטע יאהרען מפרנס זיין ברייח הונדערטער פאמי-ליעס, וואס איז אצינד פון איהר געווארען? וואס קומט איצט פאר אין איהרע פערבארגענישען! אמת אויסערליך קאן מען דעם שנוי אזוי לייכט נישט דערקענען. די זעלבע מענשען דוכט זיך, מיט די זעלבע וויצען, אבער שטיל אויפ'ן אויער וועט מען אייך דערצעהלען זאכען, וואס זענען גאר נישט קיין פרייליכע, מען וועט אייך דערציילען ווי הונדער-טער סוחרים און סוחרימלעך זענען בדיל הדל גע-ווארען, ווי צעהנדליגער גרויסע קורטיעס האבען נישט פון וואס א לעבען צו מאכען, צאהלען נישט קיין דירה-געלד און זענען שולדיג זייער מיטגליד-אפצאהל, אבער די דאזיגע אלע קריזיס-קרבנות שריי-ען נישט און בעטען נישט. די נויט איז א שטילע, א פערשטיקטע, די בערזע איז טאקע א יורד, אבער א באלעבאטישער יורד, מיט ווירדע און זעלבסטבע-וואוסטזיין, און ווי זאגט מען: וואס עס קען זיך פערוואלגערין ביי אנ'אלטען יורד, פערמאגט עס נאך נישט קיין אויפגעקומענער יונגערמאנטשיק...

פארטייען מיט... נאדלען

אז מען פלעגט אריינגיין אין די גוטע צייטען אין דער בערזע א ין די שעה'ן, פון משא ומתן בעת מען שפילט נישט קיין פאקער און מען קיבעצט נישט אזוי שטארק ביי א גלעזעל קאווע, ד.ה. די מצווה פון פאקער און קיבעץ איז חל א גאנצען טאג, נאר עס זענען פערהאן א פאר שעה פארמיטאג ,וואס דער דופק פון דימענטען-מסחר קלאפט אמשטארקסטען, — יא ,אז מען פלעגט אין די שעה'ן אריינקומען אין דער בערזע, האט מען געזעהן מענשען מיט לופעס פאר די אויגען קוקען אריין אין אפענע „פאר-טייקעס" , פון וועלכע עס האבען ארויסגעבלישטשעט די אבני חפץ, איצט ווערט די דאזיגע דערשיינונג זעלטענער, ווארום ווער קויפט עס היינטיגע צייטען דימענטען ,און וויפיל קויפט שוין יא, און פון גלאט קוקען, טוען די אויגען וויי, און עס שניידט טאקע ביים הארצען אויך. האבען יודען זיך ארומגעזעהען, אז עס איז א שאד צו בטלען צייט און אז מען קען פרובען האנדלען אין דער דימענטען-בערזע מיט אנדערע מינים סחורות, למשל, מיט גאלדענע טאבאק פושקעס, מיט זילבערנע שבת-לייכטער, און גאפעל-לעפעל, מיט פאלשע פערל-שנורען און מיט אמעריר קאנער פאטענטירטע נאדלען...

זענען פערהאן אין דער בערזע עטליכע וועלכע ווייקלען אויף פארטייקעס מיט נאדלען אנשטאט די-מענטען, און מיט עפעס אזעלכע משונהדיגע און א-זעלכע מאדנע קונציגע דרעטלעך מיט דער הילף פון וועלכע אפילו א בלינדער קאן אריינציהען א נאדעל-פאדים.

— דאס איז צו פערגייען די פוסטע קעשענעס פון די דיאמאנטערען — ווריצעלט זיך גוטמוטיג א בערזעניק.

א סקאנדאל מיט קלעפ

אין דער סוחרישער וועלט זענען שטענדיג גע-ווען און וועלען שטענדיג זיין קריגערייען און סקאנ-דאלען, מסחר איז א לעבעדיגע זאך און לעבעדיגע מענשען האבען א טבע זיך ארומצוריייסען, מען צע-קריגט זיך און מען מאכט שלום. מען באנקראטירט און מען... גלייכט זיך אויס א.א.וו. עס טרעפט אפילו אז איין סוחר פערפאהרט דעם אנדערען א טארא-בוכטש אונטער די אויגען און מען איז זיך מכבד מיט בישקשהדיגע פעטש, נאר דאס איז שוין א זעל-טענערע דערשיינונג, וואס פאסירט אויך נישט בפרהסיא.

אבער אז א פרוי זאל אינמיטען העלען טאג בעפאלען א סוחר אין דער סאמע בערזע און פאר אלע מענשען אין די אויגען שלאגען איהם מכות-רצח, — דאס האבען זיך שוין אפילו די גרעסטע פעסימיסטען נישט געקאנט פארשטעלען. עס איז אבער א פאקט ,וואס איז די טעג געשעהען, ווי קומט עס א פרוי אין דער בערזע, צווישען אזויפיל זכרים? ווי אזוי האט מען זי אריינגעלאזט? איז דער תירוץ, אז מען האט זי טאקע נישט אריינגעלאזט, נאר זי האט זי דאריינגעריסען מיט כוח דורכ'ן היני טערשטען אריינגאנג ,בעת דער פארטיער איז געגאנ-גען רופען דעם, וועלכען זי האט בעדארפט שלאגען.

פארוואס, פארווען? ווער קאן געניי וויסען! עס גייען ארום פערשידענע קלאנגען און פירושים. דער סוחר, אליין פון וויען, זאל האבען אריינגעצוי-גען אנ'אנדער סוחר, אויך א וויענער וואס איז געקו-מען פון אמעריקא מיט א מטמון פון אכציג טויזענד דאלארס און אנ'אומגליקליך געשעפט, פון דער גאנ-צער סומע איז גארנישט געווארען און דער מאן ליגט קראנק, איז געקומען די פרוי זיך נוקם זיין און האט דעם שותף גענומען ממית'ן מיט איהר שירעם, און אז דער מאן איז א דערשלאגענער און צעשראקענער ארויסגעלאפען אויף דער גאס, איז זי איהם נאכגע-לאפען און ווייטער געשלאגען.

— יא, עס איז באמת געווען זעהר א טרויעריג בילד, דערציילען מיט א קרעכץ די בערזע-לייט, וועלכע האבען בייגעוואוינט די ווייבערישע אפענ-סיוועס.

— שווערע צייטען, בנאמנות!

ט.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען

ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

אייינציגע שפייזערס

מאן

פעטריקאווער 10

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

דאס געבאט פון דער שעה

איך, זעה דעם פערחידושטן בליק פון לעזער: וואס ווידער א ניי געבאט, ווידער געזעלשאפטליכע ארבייט, ווידער ארגאניזאציע; וואס, ווער, ווען? ווער ברויך דאס היינט? אין דעם געפעהרליכסטן קריזיס, אין צייטען פון שרעקליכער נויט קומען מענשען און פערדרעהען א קאפ מיט ארגאניזאציע? צו וואס? צו ווען?

אט דאס זענען די פראגען וועלכע דריקען דעם פאלקס-מענש, דעם האנדווערקער, וואס איז פערהארעוועט טאג און נאכט בכדי ארויסצובריינגען מיט שווייס כאטש א שטיקעל פרנסה.

צי זענען זיי משוגע די אלע געזעלשאפטליכע טוער, קלערט זיך דער היינטיגער יוד, צי מאכען זיי אונז משוגע?

צי ווייסען זיי דען נישט, וואס דאס הייסט פרנסה, צי פערשטעהען זיי נישט, אז עס איז נישטא קיין פרנסה איז נישטא קיין קאפ צו געזעלשאפטליכער ארבייט?

און עס ווילט זיך אזוי אנגעהמען דעם יוד ביי דער האנד און איהם זאגען: ליבער פריינד, מיר ווייסען אויך וואס דאס הייסט פרנסה, מיר לעבען אויך, נישט פון געזעלשאפטליכער ארבייט, מיר הארעווען אויך שווער אויף אונזער עקזיסטענץ.

און דאך זענען מיר די משוגעים מיר בלייבען געזעלשאפטליכע טוער און פערדרעהען אייך א קאפ מיט ארגאניזאציע.

פאר וואס?

ווייל מיר פערשטעהען און פיהלען דעם גייסט פון אונזער צייט, ווייל מיר ווייסען, אז עס זעגען ש'וין לאנג אוועק די צייטען, ווען איין מענש האט זיך געקאנט אפגרעניצען, אפצוימען פונ'ם צווייטען, אפזונדערען פון דער גאנצער וועלט.

היינט איז אלץ אין דער געזעלשאפט געקניפט און געבונדען. דער יחיד געהט וואס אמאל אונטער, אויף דעם פאדערגרונד רוקען זיך אלץ מעהר ארויס די קאלעגיאלע גרופען-קערפערשאפטען וואס פערטרעטען יחידים.

קוקט אויף אלע געביטען פונ'ם ווירטשאפטליכען לעבען און איהר וועט זעהען ווי אזוי דער יחיד קאן זיך נישט אקעגענשטעלען דער שווערער קאמפליצירטער לאסט פון אונזער היינטיגען לעבען. ווי אזוי ער קאן זיך נישט דורכשלאגען אייבער אליין אין דער פערצווייגטער נעץ פון די וואקסענדע שטערונגען, ווי אזוי ער פאלט אונטער דעם יאך פון לעבען.

די גרעסטע וועלט-יחידים פאלען.

איוואר קרויגער איז א קרבן פון אונזער צייט-גייסט.

די קלאנגען וועגען פאלען פון ראקפעלער און מארגאן זענען סמנים פון אונזער צייט.

און וואס ברענגט די צייט נייעס?

נעהמט למשל, פוילען, וואס זענען דען די סינדיקאטען אויב נישט א בעווייז פון דער צייט, איך רעד נישט וועגען די ספעציפישע בעדינגונגען אין וועלכע עס ענטשטעהען און ענטוויקלען זיך אונזערע סינדיקאטען, אבער דער עצם מהות פון די סינדיקאטען איז אין איינקלאנג מיט דעם טעמפא פון אונזער צייט:

עס איז די שטורם און דראנג פעריאדע צו קאלעגיאלע קערפערשאפטען, דאס איז דער וועג, דארט אהין געהען מיר. פערשטעהען דאס די האנדווערקער?

פערשטעהט דען אונזער בעל מלאכה, אז א פעראייניגונג פון די האנדווערקער-כחות א פארם פון א האנדווערקער-פערבאנד איז נישט סתם קיין קאפריז נאר א נויטווענדיגקייט פון דער צייט.

פערשטעהט ער דען, אז אין דער האנדווערקער ארגאניזאציע ליגט דער שליסעל צו זיין עקאנאמישער פאזיציע אלס יחיד אין דער נאהענטסטער צוקונפט?

עס איז אן אמת, וועלכען אונזער בעל מלאכה וועט נישט לייכט פערשטעהן, ביים היינטיגען טאג האלט ער עס נאך פאר א משוגעת, און די וואס זאגען עס פאר משוגעים אבער יעדער אמת איז אין אנהויב א משוגעת מיר ווילען אט דעם משוגענעם גלויבען אריינברענגען אין די האנדווערקער-רייהען.

מיר ווילען דער בעל-מלאכה זאל ענדליך פערשטעהען אז קלערענדיג וועגען זיין עקאנאמישער עגזיסטענץ אין דער צוקונפט מוז ער קלערען וועגען דער עקזיסטענץ פונ'ם האנדווערקערטום בכלל.

מיר ווילען ער זאל פערשטעהען — אז שטארקענדיג די ארגאניזאציע, שטארקט ער זיך אליין.

און דעריבער ערפילען מיר נאר דאס געבאט פון דער שעה, ווען מ'ר רופען צום יודישען האנדווערקער:

שטארקט די האנדווערקער-ארגאניזאציע!

אדוו. ז. שטרויך.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען?

ליבעראלע בעהאנדלונג פון שטייער-צאהלער

(צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום)

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א צירקולאר נר. ל. ד. פ. 32[4]15970 פון 18 מאי ד.י. אין וועלכען עס ווערט גערעדט וועגען „רי-טשאלט“ „בנוגע האנדעל און האנדווערקעריי“, אין צירקולאר ווערט געזאגט:

עס זענען דערגאנגען קלאנגען צום פינאנץ-מיניסטעריום, דאס ביים פעסטשטעלען דעם „רי-טשאלט“ „אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון 4 פעברואר האבען אייניגע שטייער-אמטען גענומען אלס יסוד ביים פעסטשטעלען דעם דורכשניטלי-כען אומזאץ פאר די יאהרען 1928-1930 ביי די שטייער-צאהלער וועמענס רעקורסען זענען נאך ענט גילטיג נישט בעטראכט געווארען דורך דער שא-צונגס-קאמיסיע.

גלייכצייטיג האבען אייניג עשטייער-אמטען, כדי עווענטועל ארויסצובעסערען דעם פעסטגעשטעלטן „ריטשאלט“ אין צוזאמענהאנג מיט די שפעטערדיגע רעדוצירטע סומע [דורך די אפעלאציע-קאמיסיעס, געפאדערט אין יעדען אינדיווידועלען פאל צו בע-לייגען א רעקורס ביז'ן 1-טען מאי. ד.י.

די דערמאנטע שטעלונג פון די שטייער-אמטען איז אין סתירה צום אר"ט 1 פון געזעץ וועגען רי-טשאלט, ווייל זי קען דערפיהרען דערצו, דאס די שטייער-צאהלער וועמענס רעקורסען וועלען דורך דער אפעלאציע-קאמיסיע אנערקענט ווערען נאכ'ן 1-טען מאי וועלען אזוי ארום פערלירען דאס רעכט צו בעלייגען די רעקורסען.

צוליב דעם האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום פעראָרדענט, דאס אין פאל ווען דער רעקורס, וועט אנערקענט ווערען דורך דער אפעלאציע-קאמיסיע זאל דער ריטשאלט תיכף געהעריג לויט דער דעצי-זיע פון דער אפעלאציע-קאמיסיע אמטליך, דורכ'ן שטייער-אמט געענדערט (פערקלענערט) ווערען, גלייכצייטיג דארף דער שטייער-אמט, וועגען דער דעצי'זיע פון דער אפעלאציע-קאמיסיע און ענדערונג אי ן ריטשאלט מעלדען דעם שטייער-צאהלער.

אין פאל ווען עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען א גרויסע ירידה פון די אומזאצען אין די יאהרען 1932-33 אין פערגלייך מיט'ן אומזאץ, וועלכער האט געדינט אלס יסוד צום פעסטשטעלען דעם רי-טשאלט האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום בעפולמעכ-טיגט די פינאנץ-קאמערען צו ערטיילען אין אויס-נאמס-פאלען אויפ'ן יסוד פון ארט. 94 פון געזעץ פון אומזאץ-שטייער די שטייער-צאהלער אויף אינ-דיווידועלע ביטעס, הנחות ביים איינצאהלען די פער לעגענע ראטעס פון ריטשאלט-שטייער.

וועגען שנעלען ערלעדיגען רעקורסען פאר אומזאץ-שטייער פארן יאר 1932

צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום)

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פונאנדערגע-שיקט איז די שטייער-אמטען פאלגענדען צירקולאר:

לויט דער בעאבאכטונג ווערען נישט אפגעהי-טען די טערמינען פון ערלעדיגען די רעקורסען דורך די שטייער-ארגאנען, וואס איז גורם אז א סך רעקורסען ווערען ערשט ערלעדיגט נאך א פאר יאהר און צוליב דעם וואקסען כסדר די פערלעגענע שטייערען וואס ברענגט שאדען סיי דער מלוכה און סיי דעם צאהלער, עס ווערט דעריבער פעראָרדענט אונז בעדינגט אפצוהיטען די טערמינען פון געזעץ ביים ערלעדיגען די רעקורסען פון אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1930.

מיט שטרענגע עקזעקוציע-מיטלען וועט מען מאהנען שטייערען

די שטייער-אמטען בעהמען זיך איצט מיט פיל שטרענגערע עקזעקוציע-מיטלען אויפצומאהנען די פערלעגענע שטייערען.

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט לעצטענס אויס-געדריקט די מיינונג, דאס מען האט אין די לעצטע וואכען נישט גענוג שטרענג געמאהנט די שטייערען דעריבער איז די הכנסה פון די שטייערען נישט געווען ווי געהעריג.

די שטייער-אמטען טרעטען איצט צו מיט א בעזונדערער שטרענגקייט צו מאכען עקזעקוציעס און אוועקפיהרען [די סחורה מיט דער עגלה כדי צו בע-ווייזען דאס מען זאל מעהר צאהלען שטייערען.

וואס האבען געבראכט די לוסטראציעס אין די ווארשטאטען?

א צייט לאנג איז דעבאטירט געווארען אין דער עפענטליכקייט צי מען דארף, אדער נישט די לוס-טראציעס פון האנדווערקער-ווארשטאטען, וואס מער מען האט וועגען דעם גערעדט און געשריבען אלץ מעהר איז מען געקומען צו דער איבערצייגונג ווי אנ'אומזי'ן עס איז דאס אדורכפיהרען די לוסטראציעס און נאך, עפעס אז די לוסטראציעס שאפען א ניי פעלד פאר שיקאנעס. די געגנער פון די לוסטרא-

(דיסקוסיע ארטיקעל)

צ'יעס האבען געטראכט אז די האנדווערקער-אנ-פיהרער וועלען זיך דאך וועלען רעכענען מיט'ן לע-בען און וועלען זיך צוריקציהען פון דעם נייעם אנ-שיקעניש, עס איז אבער אזוי נישט געווארען, גאר גאר פערקעהרט. די אנפיהרער האבען מיט אלע מעגליכקייטען זיך בעמיהט אז די לוסטראציעס זאלען וואס שנעלער אדורכגעפיהרט ווערען, אלס בעוויז אז עס איז אזוי, קען דינען די אפשטימונג אויף דעם לעצטען האנדווערקער-צוזאמענפאהר אין לאדז ווי דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען ביי 12 אנוועזענדיגע. מיר מוזען דערמאנען דעם איינאונ-איינציגען מאטיוו פאר לוסטראציעס דאס איז די א.ג. „אונערליכע קאנקורענץ“.

די לוסטראציעס קומען שוין פאר און וואו זענען די רעזולטאטען?

מענשען וועלכע קומען אין קאנטאקט מיט די פריש-פערפאלגטע האנדווערקער מוזען פעסטשטע-לען אז די רעזולטאטען זענען פונקט קאפויערדיגע, און אז עס האט זיך פאקטיש געשאפען א פעלד פאר שיקאנען, און עס מאכט דעם איינדרוק, אז די צעכען ווייסען און זענען זיכער, אז די לוסטרא-צ'יעס וועלען נישט ברענגען די „ישועה“, מיר וואל-טען דאס געקענט בעווייזען מיט אהן א צאהל פאק-טען.

די לוסטראציע-קאמיסיעס פון עטליכע צעכען פערגעסען אינגאנצען אז יעדער שטעקען האט צוויי עקען און, מאכען גרויסע שוועריגקייטען די לוס-טרירטע ווארשטאטען.

עס איז שוין מעהר ווי איינמאל גערעדט געווא-רען אויף דעם ארט וועגען די אייגענטליכע סיבות פון דער קאנקורענץ, און מען דארף זיין אינגאנצען בלינד און טויב, אז מען זאל אזא פשוט'ן געדאנק נישט בעגעהמען: דער הערשענדיגער קריזיס גייט זיך זיין נארמאלען טריט פאראויס, די ארבייטס-לאזיגקייט וואקסט זיך פונאנדער מיט אנ'אויסער-געוועהנליכער שנעליגקייט, דער בעכטיגער בגיד איז דער היינטיגער ארעמאן, אדער קלארער, דער וועל-כער האט נעכטען געהאט געלד אויף צו פערזעהן זיך מיט אלע נויטיגע מאטעריאלען צו פיהרען זיין ווארשטאט, שטארבט היינט, אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט, פאר הונגער, צי קען מען חושד זיין אזא האנדווערקער אין א שלעכטן ווילען? מען דארף ענטפערן מיט א קאטעגארישן „ניין“! ווען מען ארבייט 4 וואכען אין א סעזאן, ווען דידה-געלד איז נישט ביליגער נאר טייערער געווארען, ווען ליכט איז טייערער געווארען, און ווען אלע אנ-דערע נויטיגע ערשטראנגיגע בעדערפענישען זענען טייערער געווארען, ווען די שטייער-שרויף פרעסט, ווען יעדען טאג בעקענט מען זיך מיט אנ'אנדערען „באקאז פלאטנישטשי“ ווען מען הונגער'ט צוזאמען מיט דער פאמיליע צעהן חדשים אין יאהר, צי קען דער האנדווערקער בעת ער בעקומט אומגעריכט א שטיקעל ארבייט זיך רעכענען מיט וועלכע עס איז פאפירען אדער וועלכע עס איז שטראפען? דער שטארקסטער געזעץ איז דער מאגען, און איהם לאזט זיך מיט קיין שום מיטלען בעקעמפען, עס דארפען נישט פערגעסען די קעמפער מיט דער „אונערליכער קאנקורענץ“ אז גראד די האנדווערקער וועלכע בע-זיצען האנדווערקער-קארטען, דיפלאמען א. ד. גל. „ארענטליכקייט-צייגנישען“ קענען און טוען טאקע מעהר קאנקורירען ווי דער האנדווערקער וועלכער האט דאס נישט, ווייל דער ערשטער רעקלאמירט זיך אין דער עפענטליכקייט אהן וועלכע עס איז מורא, דער צווייטער טוט דאס נישט ווייל ער וויל נישט מען זאל זיך וועגען איהם דערוויסען. פרעגט זיך טאקע וואס האבען שוין די צעכען בעוויזען צו טון קעגען די אונערליכע קאנקורענטען וועלכע מען דארף נישט לוסטרירען, נישט זוכען, נאר מען ווייס עס פון זייערע אנאנסען און רעקלאמעס?

דער רעגולאמי'ן פאר די לוסטראטארען זאגט אז דער האנדווערקער וועלכער בעזיצט נישט קיין האנדווערקער-קארטע האט דאס רעכט וועגען דעם זיך צו בעמיהען אין פערלויף פון דריי חדשים פון טאג פון דער לוסטראציע, און אויב די דערמאנטע צעכען וואלטען נישט זיין פעראינטערעסירט אין דעם, וואלט יעדער זעלבסטשטענדיגער בעל-מלאכה א האנדווערקער-קארטע בעקומען. ווייל קיין שום בעל-מלאכה פאלט נישט פון הימעל אראפ, יעדער זעלבסטשטענדיגער האנדווערקער האט ערגעץ געא-בייט ווי אנ'ארבייטער און ווי א לערן-יונגעל און, קען דאס אויך צו יעדער צייט בעווייזען. פון דעם זעהט מען אז עטליכע צעכען פיהרען נישט קיין קאמף געגען דער קאנקורענץ נאר אומגעקעהרט, בעשאפען קאנקורענטען מיט דעם, וואס אנשטאט צו העלפען אזעלכע דאקומענטען צו בעקומען אדער לכל הפחות נישט שטערען זיי צו בעקומען בעמיהען זיך. וואס מעהר שוועריגקייטען צו מאכען, ווי זשע פארט זיך דאס?

אבסערוואטאר.

ווי-געשריי פון לאדזער שאכער

אויפרוף צו דער עפענטליכקייט

שוין העכער צוויי יאהר ווי דער שאכער אין לאדז גייט באַרג אראפ, מ'האט דאס געהאלטען אלס א צייכען פון אלגעמיינעם קריזיס, מ'האט גע-האפט ס'אז דאס וועט פערבייגיין און ס'וועט בעסער ווערען, אבער די אלע האפנונגען זענען נישט מקויים געווארען פון טאג צו טאג ווערט ערגער. דער יודישער שאכער האט בעקומען איין קלאפ נאך דעם אנדערען, די מ'שטיינס געזאגט „יודישע פר-נסה“ וואס מען האט דאס געהאלטען פאר א ריין יודישע האט בעקומען נישט יודישע קאנקורענטען.

דעם צווייטען קלאפ האט דער שאכער בעקו-מען, מ'האט אין א שיינעם פריהמארגען פערמאכט דעם פלאץ פון די אלטע מלבושים סוחרים אויף פאדזשעטשנא 4.

צוהילף אין זיין שווערע נויט איז איהם געקו-מען די גמילת-חסדים-קאסע וועלכע איז געגריינ-דעט געווארען פון ארעמע גראשענס און אויך א דאנק דעם רעטונגס-קאמיטעט אין לאדז.

די גמילת-חסדים-קאסע האט ארויסגעגעבען אהן-פראצענטיגע הלוואות אויסצואהלען אין קליי-נע וועכענטליכע ראטעס דער אויסערגעוועהנליכער קריזיס האט אבער דערפיהרט דערצו, אז דער ארע-מער יודישער שאכער האט נישט די מעגליכקייטען די הלוואות צוריקצוגעבען, אויסצואהלען און אין דער יעצטיגער צייט איז די גמילת-חסדים-קאסע, וועלכע האט צובארגט א פאר טויזענד זל. ערשעפט, אנשטאט געלד האט זי א בארג וועקסלען, פראטעס-טען, דאס איז דער ערגסטער קלאפ, דער שאכער האט נישט פון וואנען די הילף צו בעקומען און האט נישט מיט וואס צו האנדלען, די לאגע איז אזוי טרויעריג אז מ'שטארבט פשוט פון הונגער, ס'גייט איבער יעדער מענשליכער פאנטאזיע, 1500 יודישע פאמיליעס הונגערען, ס'נעהמט אן א גרויל צו זעהען ווי קליינע קינדערלעך שטרעקען אויס די הענטלעך נאך א שטיקעל טרוקען ברויט, א יום-טוב איז דער טאג ווען ס'בעקומט א שטיקעל ברויט.

מיט'ן הונגער קומען צו שטענדיגע בעגלייטער, — קראנקהייטען, פון נישט דערעסען, ס'איז נישט דא קיין שטוב פון ארעמען שאכער ווי ס'זאל זיך נישט געפונען קיין טובערקולאז-קראנקהייט, ס'איז נישטא קיין איין שאכער-פאמיליע וועלכער ס'זאל נישט דראהען קיין עקסמיסיע, דער שאכער האט שוין כמעט פערלוירען יעדער האפנונג.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו יודישע הילפס-אינסטיטוציעס, צו דער יודישער קהלה אין לאדז, העלפט אונז, קומט ענטגעגען מיט הילף אייערע פעראָרעמטע אומגליקליכע ברידער, לאזט נישט אונז אויסגיין פון נויט פון הונגער, רופט זיך אפ אויף דעם ווי-געשריי פון ארעמען שאכער, די הילף איז דרינגענד נויטיג ס'קאן זיין צו-שפעט, געדענקט, בעהמט נישט אויף אייער געוויסען 1500 יודישע נפשות.

יודישער שאכער-פעראיין אין לאדז
פאמארסקא 15

איינמאליגער אומזאץ-שטייער

פון טעקסטיל-אויסארבייטונגען

אין די קרייזען פון די פאבריקאנטען אין לאדז, רעדט מען מיט צופרידענהייט וואס די פראגע צו איינפיהרען א איינמאליגען אומזאץ-שטייער פון מאנופאקטור-סחורה, איז שוין אויף א גוטען וועג, און וועט שוין פערווירקליכט ווערען פון יאנואר 1933 יאהר.

עס איז שוין אומעגליך איינצופיהרען דאס נאך אין היינטיגען יאהר, ווייל דאס איז פערבונדען מיט אויסרעכנונגען און גרויסע פארבערייטונגען. אבער די רעגירונג איז שוין ענטשלאסען און העצידירט, אז דאס זאל דורכגעפיהרט ווערען פון ניי-יאה-אן.

דעם אומזאץ - שטייער פון מאנופאקטור-סחו-רות וועלען צאהלען נאר די שפינערס, ווייל זייער צואהל איז זעהר קליין, עס זענען נישטא קיין 20 שפינערס אין גאנץ פוילען און דורך זייער האנד געהט דורך, די גאנצע רויה-שטאפען. זיי וועלען צאהלען א בעשטימטען אומזאץ-שטייער און אלע פאבריקאנטען און סוחרים וואס דורך זייערע הענד וועט דורכגעהען די מאנופאקטור-סחורה, וועלען שוין נישט צאהלען קיין שום אומזאץ-שטייער.

די לאדזער פאבריקאנטען האבען אין דער היינטיגער וואך דערהאלטען די פערזיכערונגען וועגען דעם.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג
א
5
תמוז תרצ"ב

יולי
זון-אויפגאנג 3.19
זון-אונטערגאנג 8.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע פאר'ן חודש יולי

די רעגיסטראציע אויף ארבייטסלאזע-אונטער-שטיצונגען פאר'ן חודש יולי הויבען זיך אן מאר-גען, מיטוואך, דעם 6 ד.ח. לויט פאלגענדען סדר:

מיטוואך, דעם 6-טען די ליטערעס:
A B C D E F G H I J
דאנערשטאג, דעם 7-טען די ליטערעס:
K L Ł M N O P
פרייטאג, דעם 10-טען די ליטערעס:
R S T U W Z Ż

פאליטישע פראצעסען

(2) נעכטען זענען אין לאדזער קרייז-געריכט פארגעקומען 2 פראצעסען פון בעשולדיגטע אין פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט:

דער 23-יאהריגער פישעל דאבושינסקי האט בעקומען א פסק-דין — א יאהר שווערע טורמע.

דעם זעלבען פסק-דין האט אויך בעקומען דער 19-יאהריגער אברהם טענענבוים.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאס-פערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), וו. סאקאלאוויטש און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

גנבה, גזילה א. א. וו.

(2) ביי חנה לוטראווסקא (זאווישא 28) האט מען ארויסגעשניטען א שויב אין איהר פארסער-וואלטונג און ארויסגעגנב'עט מלבושים, וועש און פערשידענע חפצים פאר אנ'ערך 1000 זלאטעס.

ביי טויבע אדלער (וועסאלא 5) האט מען, לא-עלינו, געמאכט א ווינטער-גניבה: ארויסגעגנב'עט א פאקענעם פוטער פאר 1500 זלאטעס.

ביי סטעפאן נירענשטיינען (פעטריקאווער 121) האט מען ארויסגעגנב'עט פערשידענע זאכען פאר 1200 זלאטעס.

ביי בערל ראדושיסלאוו (ריבנע 14) האט מען איינגעבראכען די שלעסער און ארויסגעגנב'עט פערשידענע אנצוג-סחורות פאר 5000 זלאטעס.

אויף דער באהן-ליניע לעם אויאזד היינטער בושעזשין איז א באנדיט, בעוואפענט מיט א רע-וואלווער בעפאלען דעם באהן-ארבייטער פראנצי-שעק מושיאל, און צוגערויבט ביי איהם 18 זל...

גרויסע דארפס-שרפה

(2) עהערנעכטען אין די מיטאג-שעה'ן איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אינ'ם דארף זשע-ראמין, לאדזער קרייז.

מיט'ן פייער זענען אוועק 5 הייזער, 3 שפייכלערס און 2 שטאלען.

דער היזק בעטרעפט 50 טויזענד זלאטעס.

אונזער פוילישער „אינטערנאציאנאליסט"

וועט שוין דעם 13. ד. ח. שטיין פאר'ן שטאנד-געריכט

(2) עס איז שוין בעשטימט געווארען, אז די דריי געפעהרליכע באנדיטען מיט יוזעף פאכאַ-ליק'ן בראש, וועלכע זענען לעצטענס ארעסטירט געווארען אין קאליש, ווערען שוין דעם 13. ד. ח. געשטעלט פאר'ן שטאנד-געריכט.

בעת דער גענויער אויספארשונג זענען פעסטגעשטעלט געווארען נאך א רייה פרטים וועגן פאכאלעק'ס האנדעל מיט „לעבעדיגע סחורה" אין כינע, וועגען זיין בראנפען-שמוגעל אין אמע-ריקא, וועגען דעם, אז ער האט אין צפון-אמעריקא דערשאסען עטליכע פאליציאנטען, וועגען דעם, אז ער האט בשעתו האלב-טויט געשלאגען דעם קאפי-טאן פון דער שיף „איוואנסטן", וואו ער האט געדינט אלס א הייצער, וועגען דעם האנדעל מיט אפיום און נארקאטיקען אין כינע און מצרים א.א.וו.

צווישען אנדערען איז אויך געפונען געווא-רען א בריף פון אל-קאפאנע בכבודו ובעצמו, געשריבען פון דער טורמע צו פאכאלעק'ן אין א העכסט-„פשיאטשעלסקען" טאן מכוח צוזאמענארבייט אויף להבא...

זעהט מען דאך טאקי, אז מיר האבען דא צו טון נישט מיט עפיס אזא מין מענטש, וואס מען קריגט אויפ'ן גרינעם מארק 2 פאר א גראשען, נאר טאקי מיט א „צויש", וואס די גאנצע וועלט געריכטען זוכט איהם ארום, און שיקט בריוולעך צו דער ווארשעווער פאליציי, מ'זאל זיי צושיילען דעם גרויסען כבוד און צושיקען זיי דעם בחור...

ביי אונז האלט מען אבער, אז קודם כל מוז מען זיך מיט איהם אפ'חשבונען אין דערהיים, און אזוי-ווי עס האלט ביי תליה, וועט עווענטועל אייביגע קאטארגע, איז א גרויסער ספק, צי ס'וועט עפיס אנקומען א שטיקעל רעשט פאר אויסלאנד.

לאמיר האפען, אז קיין דיפלאמאטישער קאנפליקט וועט צוליב איהם נישט אויסברעכען...

לא דובים ולא יער

נישט געשטויגען, נישט געפלויגען און דאס געלד איז אויך נישטא

(2) דער אדוואקאט סטעפאן בושעזשינסקי (נאווראט 2) איז מיט עטליכע וואכען צוריק צו-זאמען מיט זיין ווייב ארויסגעפאהרען אויף זומער-וואוינונג, און איבערגעלאזט אין זיין וואוינונג די 24-יעהריגע דינסטמיידעל ווראניקא גאיקאווסקא, זי זאל אכטונג געבען.

נו, האט זי אכטונג געגעבען...

עהערנעכטען, אז דער אדוו. בושעזשינסקי איז געקומען אהיים, צו ערלעדיגען א רייה וויכ-טיגע ענינים, האט איהם דאס דינסט-מיידעל געגווי איבערגעגעבען, ווער ס'איז אלץ געקומען פון די אינטערעסאנטען, בעת ער איז געווען אויף זומער-וואוינונג.

אלץ — זעהר שיין און פיין און ארטיג.

בינו לבינו האט זי אבער דערציילט, אז אין הסכם מיט דעם „פאנ'ס" אויפטראג דורכ'ן טעלעפאן, האט זי געוויזען די אקטען פון איינעם סטעפאן יענדזשיעווסקי, צו עפעס א פאנספער-שוין, וועלכער איז ספעציעל צו דעם צוועק געקו-מען אין דער קאנצעלאריע.

דער אדוו. בושעזשינסקי האט זיך לכתחילה שטארק פערוואונדערט, ווארום ער האט קיין שום אויפטראגען נישט געגעבען דורכ'ן טעלעפאן...

און דאס דינסטמיידעל האט ווייטער דער-ציילט:

— אז דער יענדזשיעווסקי האט בעטראכט די אקטען, האט ער געבעטען ביי איהר, זי זאל איהם געבען א גלאז וואסער.

האט זי זיך געפאלגט, און געבראכט וואסער...

דא האט זי אבער דערזעהן, אז דער „יענ-דזשיעווסקי" פארעט זיך ביים שופלעדעל פון דער ביורקע.

האט זי נישט לאנג געטראכט און געמאכט א גוואלד.

„יענדזשיעווסקי" איז דאן אויפגעשפרונגען, געגעבען איהר א זעץ אין פנים און איז ענטלאפען.

זי, גאיקאווסקא איז איהם דאן נאכגעלאפען אויפ'ן קארידאר, געררופען הילף, אבער דער גנב האט בעוויזען צו ענטלויפען...

אט דאס אלץ האט דערציילט די גאיקאווסקא.

דעם אדוואקאט איז געווארען דער גאנצער ענין אויפפאלענד, און אז ער האט געעפענט דאס שופלעדעל, האט ער ערשט דערזעהן, ווי גרויס די בראך איז: די 1.150 זלאטעס, וואס ער האט דארט געהאט ליגען, זענען אויסגעטריקענט געווא-רען, ווי קיינמאל גארנישט געווען.

דער אדוואקאט האט זיך דאן געווענדעט צו דער פאליציי, און קודם-כל איז אויפגעקלעהרט געווארען, אז קיינער איז'ם גאנצען הויז האט נישט געהערט, דאס די גאיקאווסקא זאל רופען נאך הילף, והשנית האט זי קיינעם א ווארט נישט דערציילט וועגען דער גאנצער מעשה, און דריטענס — וואס דער עיקר איז! — איז פעסטגע-שטעלט געווארען, אז אין דער וואוינונג האט זיך ארייינגעצויגען דער גאיקאווסקאס קאכאנעק, קאזשי-מיעזש שולץ (פון נאווראט 56) א גנב-איינברעכער, וועלכער איז שוין געזעסען אין קאטאוויצער טור-מע 8 חדשים.

איצט האט מען דאס פאר'ל געטון „זיצען-פיהרען" אין ארעסט אריין.

די מעשה דערציילט זיך אזוי

ווי א קאמארניק, א שטייגער, איז ארויסגעווארפען געווארען פון אלע טרעפען, און וואס דער סוף דערפון איז געווען

(אג.) דעם 2 יוני האט געזאלט פארקומען אנ'עקסמיסיע ביי א געוויסער ראזאליא וויטקאוו-סקא (אויף זגערזשער 51).

ווען דער קאמארניק קאלאסא איז געקומען צו איהר אין דער דירה צו דערפיהלען זיין פליכט, איז דער שכן איהרער, דער 47-יאהריגער יוליאן אורביך ארייינגעלאפען אין שטוב מיט א געוואלד, מיט א געשריי:

— איך וועל אייך ווייזען פוילישע געריכ-טען!

און נישט מאכענדיג קיין לאנגע שהיות האט ער ארונטערגעריסען פון קאמארניק זיין אמטליכע קייט, א „שאס"-געטון איהם מיט דער פויסט אין די אויגען אריין, ארופגעווארפען איהם פון אלע טרעפען, און אלס צולאג, ארויסגעריסען א ציגעל פון אויוען און איהם געוואלט הרג'ענען...

גלייכצייטיג האט ער אויך ארופגעווארפען פון אלע טרעפען דעם קראנקען-קאסע-בעאמטען, טאמאש קרוק, וועלכער איז מיטגעקומען מיט'ן קאמארניק.

הכלל, די מעשה האט נעכטען אנגעשפארט אין געריכט, און הגם יוליאן אורביך האט זיך פערענטפערט, אז ער איז בשעת מעשה געווען טויט-שיכור, האט ער דאך בעקומען א פסק — 3 חדשים צו זיצען.

ערד-ציטערניש פון פייערלעשער

זייער פאהרען מאכט אויפציטערן און פאלאצען א הויז

(2) נעכטען ביינאכט איז ארונטערגעפאלען דער גזימס פון דעם 3-שטאקיגער פראנט-הויז אויף נאפיורקאווסקיעגא 12, וואס געהערט צו א געוויסען איגנאצי ראסאלסקי.

ווייל די זאך איז פארגעקומען ביינאכט, ווען ס'איז קיינער אין גאס נישט געווען, האט עס קיי-נעם נישט געשאדט.

נעכטען האט מען אבער בעמערקט, אז די גאנצע פראנט-וואנט פונם הויז שפאלט זיך, און דראהט איינצופאלען.

עס ווערען דעריבער דורך דער מאכט אנ-גענומען ענטשפרעכענדע פערזיכערונגס-מיטלען.

מען איז זיך משער, אז די סיבה פון דעם פלוצלונגען שפאלטען זיך פונם הויז איז די, וואס בעת דער שרפה אויף נאפיורקאווסקיעגא 92 פון בארנשטיינס פאבריק, האט דאס אפטע פאהרען פון די פייערלעשער אויפגעטרייסעלט די גאס, און ממילא אויך דעם-קרישעלריגען בנין.

פערזאמלונג פון זגערזשער טעקסטיל-ארבייטער

(2) דעם פאריגען זונטאג איז אין טעקסטיל-פעראיין ז. ז. אין זגערזש פארגעקומען א פער-זאמלונג פון די דארטיגע טעקסטילארבייטער.

אין משך פון פיער שעה האט מען ארומ-גערעדט גענוי די איצטיגע ווירטשאפטליכע סיטו-אציע, די לאגע פון די ארבייטער, און לסוף איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג.

א שווארצער ענין

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט מען אויף טרויגוטא 9 געבראכט עטליכע פעסער סמאלע אויף אויסצושמירען די פאפ-דעכער פון דעם דאזיגען הויז.

צוליב דער גרויסער היץ און דער אומפאר-זיכטיגקייט פון איינעם פון די לאקאטארען האט זיך די סמאלע אנגעצונדען, און ס'האבען געמוזט ארויסגערופען ווערען פייערלעשער.

דער'הרג'עט זיין ברודער

ווייל ער האט געווארפען אנ'אויג אויף זיין כלה

(2) מיט עטליכע טאג צוריק איז אויסגע-בראכען א שרפה אינ'ם דארף רענקארזשי, פעטרי-קאווער קרייז, ביי א געוויסען וואיטשעכאווסקי.

בעת דער דאזיגער שרפה איז פערברענט געווארען דער זוהן פון דעם אלטען וואיטשעכאוו-סקי, דער 29-יאהריגער וולאדיסלאוו.

לכתחילה האט מען געמיינט, אז ער איז פער-ברענט געווארען על פי צופאל, אבער נאך א גע-נויע חקירה ודרישה מצד דער פאליציי איז פעסט-געשטעלט געווארען פאלגענדעס:

וולאדיסלאוו וואיטשעכאווסקי איז א חתן גע-ווארען פון דער יונגער רייכער פויערטע, סטע-פאניא קאזשימירטשאק, און אזוי-ווי זיין עלטערער ברודער פיליפ איז אויך געווען שטארק געפאלען, האט ער בעשלאסען פאר יעדען פרייז, אפצורוימען וולאדיסלאוו'ן פון וועג.

ער האט דעריבער, ווען קיינער איז אין שטוב נישט געווען, דער'הרג'עט וולאדיסלאוו'ן מיט א האק, און כדי צו פערטרייבען די שפורען פון זיין פעריבערכען, האט ער דאס הויז אונטער-געצונדען.

איצט האט זיך דער ברודער-מערדער פיליפ מודה געווען אין זיין שרעקליכען קנאה-טאט, און ער וועט געשטעלט ווערען פאר א שטאנד-געריכט.

לאדזשער שטאט-טעאטער, ציגעל-גאס 27.

יידיש דראמאטיש טעאטער אין פוילן

XVII יאר ווילנער טרופע דיר. מ. מזאה

עפנט פרייטאג, דעם 8-טן יולי איר זומער-סעזאן

מ'ט'ן גאסט-אויפטריט פון

זיגמונט טורקאוו אין שלום אש'ס אנקל מאזעס

דראמאטיזירט: אידא קאמינסקא. רעזשי: זיגמונט טורקאוו.

אנסאמבל פון דער טרופע:

מרים ארלעסקא, דוד בירנבוים, אסתר גאלדענבערג, רבקה גאמארסקא, פרידע ווימאלינא, יעקב וויסלי, שמחה וויינשטאק, לאה זילבערמאן, זיגמונט טורקאוו, דוו' ליכט, יעקב מאנסדארף. אברהם קאץ, יעקב קוטענרער, דניאל שאפירא א.א.

רעזשיסערן: דוד הערמאן, מיכאל וויכערט, יעקב ראטבוים, זיגמונט טורקאוו.

מוזיקער: הענעך קאן, י. קאפלער, יוסף קאמינסקי.

מאלער: א. פראנאשקא, וו. ווייטראוב, יצחק ברוינער.

בילעטען צו באקומען אין באשטעל-קאסע טראוגוטא 1 (קאסע פון קאמעראל-טעאטער) טעגליך פון 11 פריה ביז 3 נ. מ.

זיך אויסגעגליטשט אויפ'ן גלייכען וועג

(2) די 60-יאָהריגע הינדע שטערענבערג (פון לאַגעווניצקע 13) איז אַרויס אין נאָהענטען געוועלבעל קויפען מילך. האָט זי זיך אויסגעגליטשט און צעבראָכען דעם לינקען פוס.

פאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאל.

זיך פער'סמ'ט אויף טויט

מען ווייסט נאָך נישט ווער דער זעלבסטמערדער איז

(2) עהערנעכטען בייטאָג איז אין בושעווסינסקי'ס רעסטאָראַציע (נאַרוטאָוויטשא 31) אריין עפּיס אַנ'אומבעקאַנטער יונגערמאַן פון אַ יאָהר 30. אָפּגעגעסען א מיטאג, און זיך דערנאָך פערסמ'ט אויף טויט מיט ליזאָל אין דער אוביקאַציע פון דעמזעלבען הויז.

עס איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען ווער דער זעלבסטמערדער איז, ווייל מ'האָט ביי איהם נישט געפונען קיין שום דאָקומענטען.

ציהונג פון דער לאָטעריע אויף אומזיסטע רייזעס קיין א"י

אין דער אַנוועזענהייט פון די פאָרשטעהער פון קאָנטראָל פון דער מלוכה'שער פינאַנץ-דירעקציע די ה"ה: קאַזשימיעזש גאַרבאַטשעווסקי און רעזווידענט הענריק רוזשאַלסקי ווי אויך מיטגלידער פון דער לאָטעריע-קאָמיסיע איז דאָנערשטאָג אָוועָנד פאָרגעקומען אין וואַרשא די צווייטע ציהונג פון דער לאָטעריע אויף 2 אומזיסטע רייזעס קיין א"י, וואָס איז איינגעאָרדענט געוואָרען דורכ'ן ציוניסטישען צ. ק.

זוכה בגורל געווען האָבען די נומערן: 1935 און 1773. ביידע לאָסען זענען פערקויפט געוואָרען אויף דער פּראָווינץ.

אַ סאַניטאַר-קאָנטראָלע פון רעסטאָראַנען!

(אג)) די שטאָטישע סאַניטאַר־מאַכט הויבט איצט אָן אַ קאָנטראָלע פון אַלע לאָדזשער פאַבריקען, וואָס אַרבייטען אויס גאַז־משקאות און פון גאַרקיכען. דער עיקר אויפמערקזאַמקייט וועט געווענדעט ווערען דערויף, צי פערמאָגען זיי געהעריגע קיהל־ערטער, וואָס גיבען די גאַראַנטיע, אַז די שפּייז־אַרטיקלען ווערען געהעריג קאָנסערווירט.

טעאַטער „סקאַלאַ", שרודמיעסקא 15.

גאַסטשפּילען פון דער וועלט-בעריהמ. קינסטלערין, שטערן פון ניו-יאָרקער קונסט-טעאַטער

בערטא גערסטען

מיט'ן אַנטייל פון דער בעליבטער אַרטיסטין קלאַרא סעגאַלאָוויטש

אין פאָלג. ערש. קל. אַרטיסטען-אַנסאַמבל: גערסטען בערטאַ, סעגאַלאָוויטש קלאַרא, באַרסקא-פישער, שילער רבקה, ראָזענבלום דבורה, בוזנאַן חבל, בליאַכער שבתי, לאַנדוי שמואל, מעלניק נחום, סטרוגאַטש יוסף, שריפטזעצער לייב. טעכנ. לייטער: ק. גוטמאַן. סופליאָר: מ. אייזענבערג.

היינט, דינסטאַג, דעם 5 טן ד.ח. 9 אַ זייגער אָוועָנד

צום לעצטען מאָל! פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. צום לעצטען מאָל!

די שטאַרק-אויסגענומענע לעבענס-פּיעסע מיט געזאַנג פון א. בלום „איך וויל א קינד"

אַכטונג!!! מיטוואָך, דעם 6-טען ד. ח. 9 אָוועָנד

צווייטע פּרעמיערע! „ראַספּוטין" פון גר. מאַלסטאַי רעזשיסירט: מאַרק ארנשטיין הויפּט-ראָלן: „צאַריצע"—בערטא גערסטען; „צאַר"—מעלניק; „ראַספּוטין"—לאַנדוי; „ווירובאָווא"—קלאַרא סעגאַלאָוויטש; „פירשט יוסופאָוו"—בוזנאַן; מיניסטער שטירמער—שריפטזעצער; „פּראָטאָפּאָפּ"—י. סטרוגאַטש א"א

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „סקאַלא" פון 11—2 און פון 5—9 אָוועָנד

צענטראַלער האַנדווערקער-פערבאַנד

פּראָטעסטירט געגען בעשלוס פון פּרייסישען לאַנדטאַג צו קאָנפיסקירען יודישע פערמעגענס

אונטער'ן פאָרזיץ פון אינזש. זיעלינסקי איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון פאָרשטעהער פון אַלע צעכען און קאָרפּאָראַציעס, וועלכע זענען רעפּרעזענטירט אין פערבאַנד פּאָלודניאָווא 4. די קאָנפערענץ איז צוזאַמענגערופען געוואָרען כדי צו פּראָטעסטירען געגען בעשלוס פון פּרייסישען לאַנדטאַג צו קאָנפיסקירען יודישע פערמעגענס.

נאָכ'ן אויסהערען דעם רעפעראַט פון פאָרזיצענדען איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדער בעשלוס:

„די פערזאַמעלטע פאָרשטעהער פון די צעכען און קאָרפּאָראַציעס, וועלכע זענען רעפּרעזענטירט אין צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4 אין לאָדז מיט אַ מיטגלידער-צאָהל פון איבער 2000 פערזאָן, דריקען דערמיט אויס דעם שאַרפסטען פּראָטעסט צוזאַמען מיט'ן גאַנצען יודענטום געגען מיטעלאַלטערליכען בעשלוס פון פּרייסישען לאַנדטאַג צו קאָנפיסקירען די יודישע פערמעגענס".

האַנדווערקער-קאַסע פאַר געגענזייטיגע פערזיכערונג אין א טויט-פאַל

אויף אַ פערזאַמלונג פון פאָרשטעהער פון אַלע צעכען און קאָרפּאָראַציעס איז ענטגילטיג אָנגענומען געוואָרען דער סטאַטוט פון דער קאַסע פאַר געגענזייטיגער פערזיכערונג אין אַ טויט-פאַל. גלייכצייטיג איז אויך אויסגעוועהלט געוואָרען א אָרגאַניזאַציע-קאָמיסיע, וועלכע וועט האָבען דעם ציל צו ווערבירען די מינימום-צאָהל פון 200 מיטגלידער און צוזאַמענצורופען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג. די פערזאַמעלטע אַנערקענענדיג די וויכטיגקייט פון דער זאַך האָבען כמעט אַלע אונטערגעשריבען דעקלאַראַציעס. דער פערבאַנד פאָדערט אויף אַלע מיטגלידער פון דער צענטראַלע און פון די צעכען אונטערצושרייבען די דעקלאַראַציעס.

4000 זאַקי-אַרבייטער שטרייקן

(2)) בעכטען איז אויסגעבראָכען דער שטרייק אין אַלע מיטעלע און קליינע פאַבריקען פון דער זאָקען-בראַנזשע.

לויט בעריכטען פון דער שטרייק-קאָמיסיע שטרייקען 4000 אַרבייטער.

„מאַנאַדראַ"

ניי-ערעפענטע קאַווע-ברענעריי

פרייטאָג, דעם 1-טען יולי איז פאָרגעקומען די ערעפנונג פון פּרעכטיג איינגעאָרדענטער לויט'ן אויסלענדישען טיפּ קאַווע-ברענעריי א. פ. „מאַנאַדראַ" אויף פּיעטריקאָווער 44. דאָס איז דאָס איינציגע אָרט, וואו די בעפעלקערונג בעקומט אויפ'ן אָרט אין עטליכע מינוט צו יעדער צייט אַ פּריש ביסעל געברענטע גוטע קאַווע. דאָס געשעפט האָט אַרויסגערופען א גרויסע פּראינטערעסירונג.

טאַבאַק-געוועלבער אין אַלע געגענדען אין פּוילען

איבער 45.000 געגענדען אין פּוילען בעזיצען נישט ביז איצט קיין שום פערקויפס-פּונקטען פון טאַבאַק־אויסאַרבייטונגען, וואָס פעראורזאַכט די בעפעלקערונג איבערצוצאָהלען די אויסאַרבייטונגען, וואָס ווערען געבראַכט דורך פערשידענע פערמיטלער. ווי מיר דערוויסען זיך, אַז צוליב צאָהלרייכע פערלאַנגען פון די פּראינטערעסירטע, האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום איינגעשטימט איצט צו ערטיילען דערלויבנישען צו עפענען טאַבאַק־געוועלבער אין די געגענדען, וואו ס'איז נאָך נישטאָ קיין פערקויף פון די דאָזיגע אויסאַרבייטונגען אָהן שום פּאַרמאַליטעטען, און אָהן אויסקויפען פון אַ האַנדעלס-פּאַטענט אויפ'ן יאָהר 1932. אין די דאָזיגע לאָקאַלען, קען הער פערקויף פון די טאַבאַקישע גמינעס, וואו ס'איז נישטאָ קיין ענטשפּרעכענדע לאָקאַלען, קען הער פערקויף פון די טאַבאַק־אויסאַרבייטונגען פאָרקומען אין געוועהנליכע כאַטעס מיט'ן בעדינג, אַז די אויסאַרבייטונגען וועלען בעהאַלטען ווערען אין בעזונדערע שענק אָדער קעסטלעך.

די פּערזאָנען, וועלכע וועלען בעקומען אַנ'ערלויבניש צו עפענען טאַבאַק־געוועלבער פון 1־טען יולי ביז'ן 31 דעצעמבער 1932, וועלען בעפרייט ווערען פון אויסקויפען אַ פּאַטענט אויפ'ן יאָהר 1932, אויב אויסער די טאַבאַק־אויסאַרבייטונגען וועלען זיי נאָר פערקויפען די נויטיגע אַרטיקלען צום רויכערען ווי, זאַפּאַלקעס, גילזען א.ז.וו. טאַבאַק־געוועלבער, וועמענס פערדינסט פאַר'ן יאָהר 1932 וועט נישט איבערשטייגען די סומע פון 360 זל. — אָדער 30 זל. מאָנאַטליך, וועלען אויך בעפרייט ווערען פון אויסקויפען אַ פּאַטענט זאָגאַר אויפ'ן צווייטען יאָהר. ביטעס וועגען דערלויבנישען צו עפענען געוועלבער מוזען דערלאַנגט ווערען שריפטליך אָדער מינדליך, צום ענטשפּרעכענדען פינאַנץ־אַמט פון אַקציז און מלוכה־מאָנאָפּאָלען.

ביים אָפּגעבען ביטעס צו בעקומען דערלויבנישען. האָט מען נישט קיין שום קאָסטען.

די ווילנער טרופּע אין שטאָט־טעאַטער

פרייטאָג, דעם 8-טען יולי עפענט די ווילנער טרופּע (דיר. מ. מזאה) נאָך א 6-חדשים'דיגע הפסקה איהר זומער-סעזאָן, לויט דער איינגעשטעלטער 4-יאָהריגער טראַדיציע, אין שטאָט-טעאַטער.

די פייערליכע עפענונג קומט פאַר מיט'ן גאַסט-אויפטריט פון בעריהמטען אַרטיסט און רעזשיסער זיגמונט טורקאָוו אין שלום אש'ס „אָנקעל מאָזעס".

שלום אַש'ס „אָנקעל מאָזעס" געהערט צו די פּרעכטיגסטע ווערק פון גרויסען דיכטער. „אָנקעל מאָזעס" איז דראַמאַטיזירט פאַר דער ביהנע דורך אידא קאַמינסקא.

די ווילנער טרופּע איז נישט קיין נייער קלאַנג און זיגמונט טורקאָוו איז נישט קיין פּנים חדשות פאַר'ן לאָדזער טעאַטער-עולם.

דער אַנסאַמבל איז צוזאַמענגעשטעלט פון די שוין בעקאַנטע אין לאָדז אַקטיאָרען און נייע, וואָס האָבען זיך די לעצטע יאָהרען אויסגעצייכנט אין בעסערן יודישען טעאַטער.

וועריגדע מוטערס

מוזען יעדע שטוהלפערהאַלטונג טראַכטען דורכ'ן נעמען פון נאַטירליכען ביטערוואַסער

Franciszka Józefa

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַר-אַפּטעטשנעס

די ניי-ערעפענטע

פּערפומעריע

BUCHWAJC

i ROTENBERG

11 ליסטאָפּאַד 13 (קאָנסטאַנטינער)

בעזיצט אויף לאַגער א גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

קאָסמעטיק

צו צוגענגליכע פּרייזען. — רעיעלע בעהאַנדלונג!

60)

ר. אייזראַעל

דאָס בופעט-מיידעל

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

קובאַ האָט געגעבען אַבסערווירט די פרוי פּראַנקענשטיין, וועלכע איז געשטאַנען, געלייענט און איהרע אייגענע אויגען נישט געגלויבט, זי האָט געקוקט דאָ אויף קובאַ, דאָ אויף אַדאַ און דאַן ווידער אין בריף אַריין. זי האָט נישט געוואָלט ווייזען, אַז דער בריף האָט אויף איהר געמאַכט אַזאַ שטאַרקען איינדרוק. זי האָט זיך בעהערשט און געבעטען קובאַ מיט אַדאַן זיצען.

דער בריף האָט מיך אַביסעל איבעראַשט, האָט זי געזאָגט. ער איז פון מיינס אַ קרוב פון וועלכען איך האָב שוין לאַנגע יאָהרען נישט געהערט און אפילו נישט געוואוסט וואו ער געפינט זיך.

— מיין פריינד אַרנאָלד האָט דאָס מיר געזאָגט, ער האָט עטליכע יאָהר נישט אויפגעהערט וועגען אייך צו רעדען, ער האָט נישט געוואָלט אייך צו וויסען געבען וועגען זיך, ביז ער וועט נישט זיין מאַטעריעל גוט אָוועקגעשטעלט. איצט האָט ער זיין ציל דערגרייכט, ער איז אַנ'אָנגעזעהענער, סאָלידער און רייכער סוחר. נאָך אַ בעראַטונג מיט מיר, וועלכער איז זיין בעסטער פריינד, האָט ער בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו אייך מיט אַ בריף.

— נאָך וואָס, האָט ער דאָס געטון? איצט דווקא יעצט.

— ער האָט אמאָל געהאַט אַנ'עוולה פון אייך, האָט מיר אַרנאָלד דערצעהלט, איהר האָט איהם אַמאָל געשריבען אַ בריף, צוליב וועלכען ער האָט געמוזט פערלאָזען דאָס לאַנד אַוועק פון דערהיים, אָהן אַ גראָשען געלד און דער טאַש, און מיט אַ פוסטקייט אין דער נשמה, איצט האָט ער וועגען דעם אַלעמען פערגעסען, ער האָט זיך אַליין בעקעמפט און בעשלאָסען אייך מוחל צו זיין, ער קען אָהן אייך נישט לעבען.

— איך האָב געשריבען צו איהם אַ בריף? פון מיר האָט ער דערהאַלטען אַ בריף, צוליב וועלכען ער האָט געמוזט אַוועקפאָהרען?...

אידאַ האָט נישט געוואוסט וואָס מ'רעדט צו איהר, אַזוי איבעראַשט איז זי געוואָרען פון דעם אַלעם.

— איהר וואונדערט זיך, מאַדאַם, איהר האָט געוויס פערגעסען וועגען דעם בריף, וואָס איהר האָט געשריבען נישט אמת?

— ניין, ס'איז טאַקע נישט אמת. איך האָב איהם קיין שום בריף נישט געשריבען און איך וואָלט אפילו וועגען דעם נישט רעדען, איך דאַנק אייך, פאַר די בעמיהונג וואָס איהר האָט געהאַט ביים איבערברענגען מיר דעם גרוס און בריף, אָבער איך בין נישט געצוויגט איהם צו ענטפערען אָדער צו קאָרעספּאָנדירען מיט איהם, איך וויל מעהר נישט צוריקקעהרען צו יענע צייטען, איך בין צופרידען וואָס איך האָב אָן זיי פערגעסען,

— איך פערשטעה אייך זעהר גוט מאַדאַם, אָבער איהר דאַרפט זיכער נישט פעראיבעל האָבען אויף אַרנאָלד'ן, ווייל איך האַלט, אַז ער האָט ביז איצט שוין גענוג געליטען.

— ער האָט גאָר געליטען? פאַרוואָס ער, וועלכער האָט מיך פערקויפט, אַזוי ווי מען פערקויפט עפּיס אַ טויטען געגענשטאַנד, ווי אַ גאַסען־פרוי פערקויפט מיך פאַר געלד, און איצט האָט ער נאָך די חוצפּה זיך צו מיר צו ווענדען מיט פאָרשלאָגען?..

— ענטשולדיגט, מאַדאַם, איך האַלט אַז דאָ איז געשעהען עפּיס אַ מיספערשטענדניש. צופעליג קען איך אויסגעצייכנט דעם גאַנצען ענין, איך האָב זיך מיט דער פראַגע, שטאַרק פּראינטערעסירט, ווייל איך האָב אַרנאָלד'ן זעהר פיל צו פערדאַנקען אין מיין קאַריערע, און זעהענדיג זיינע ליידען האָב איך בעשלאָסען איהם צו העלפען כ'מ'ז וואָס ס'איז נאָר מעגליך זיין. ווען איך זעה אייער אויפרעגונג, מאַדאַם, און איך הער אייערע רייד, קום איך צו דער איבערצייגונג, אַז מיר פערשטעהען זיך נישט, ס'בינדט זיך נישט אונזער געשפּרעך און איך בעקום דעם איינדרוק, אַז מיר רעדען וועגען פערשידענע זאַכען.

אידאַ איז געווען ווי צומישט, זי האָט נישט געוואוסט און זיך נישט געקענט אָריענטירען וואָס דאָ קומט פאָר. זי האָט דאָך געהאַט אַ בריף פון אַרנאָלד'ן, אין וועלכען ער האָט איהר מיטגעטיילט, אַז ער פערלאָזט זי, אַז ער האָט זי פערקויפט, אַז ער האָט געשפּילט מיט איהר אַ קאָמעדיע און אַז ער וויל פון איהר מעהר נישט וויסען...

קובאַ האָט איבערגעריסען די פיינליכע שטילקייט און האָט גערעדט ווייטער אין אַ זעהר רוהיגען טאָן.

— פאַר מיין איבערנעהמען די מיסיע איך צו בעזוכען, בין איך, ווי יעדער דייטש, געווען זעהר פּאָרזיכטיג, איך האָב גענומען ביי אַרנאָלד'ן אַ קאָפּיע פון דעם בריף, וועלכען איהר האָט צו אַרנאָלד'ן געשריבען און וועלכער האָט איהם געצוואונגען צו אַנטלויפען פון דאַנען.

— ליידער האָב איך פערניכטעט דעם בריף וועלכען ער האָט מיר איבערגעלאָזען, אָבער איך האָב דאָך צו איהם קיין בריף נישט געשריבען, איז אידאַ שוין אַביסעל רוהיגער געוואָרען.

— איך וויל אייך ווייזען דעם אָפּשריפט פון אייער בריף.

אידאַ האָט גענומען די אָפּשריפט. זי האָט דאָרט געלייענט, אַז זי פערלאַנגט מעהר נישט זיך צו זעהען מיט אַרנאָלד'ן, זי האָט איהם געזידעלט מיט די געמיינסטע ווערטער און ערקלעהרט, אַז זי וויל איהם מעהר אויף די אויגען נישט זעהען.

— איך האָב דעם דאָזיגען בריף נישט געשריבען, האָט אידאַ געזאָגט אַ דערשראָקענע.

פונקט אַזוי איז מעגליך, אַז אַרנאָלד האָט נישט געשריבען דעם בריף וועגען וועלכען איהר האָט מיט מיר גערעדט, אפשר איז געווען אימיצער אַזעלכער, וועלכער האָט געהאַט אַ אינטערעס אייך צוצושיידען און ער האָט נישט איבערגעקליבען אין די מיטלען דאָס צו פערווירקליכען, האָט קובאַ געהיימניספול געזאָגט...

(פאָרטזעצונג קומט).

גארנישט ארבייטסלאז
אין די אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ

(2) די לעצטע וואכען האט זיך געמאכט א מאדע – מען ברענגט קינדער אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביים לאדזער מאגיסטראט (זאוואדוקא 11) און מ'לאזט זיי פשוט איבער.

ווי איינער זאגט, אז די טאטעס קאנען זיך נישט אנ'עצה-געבען מיט די קינדער, טא זאלען עס טון די שטאט-טאטעס...

די לעצטע וואך זענען אין דער דאזיגער אינסטיטוציע איבערגעלאזט געווארען דריי קינדער פון פערשידענע מאמעס: 2 מיידלעך און איין יונגעלע.

זענען די קינדער אין „פשיטוליסקא", און די מאמעס זוכט די פאליציי.

אזוי איז עס שוין אין דער וועלט: אז די טאטעס זוכט דער עקזעקוטאר, זוכט די מאמעס – די פאליציי.

פאר א געוועהנליכע געריכט
וועט געשטעלט ווערען קאזשימיעזש מאי

(2) בשעתו האבען מיר געמאלדען וועגען דעם מארד אויף זשגאווער 236, וועלכער איז פארגעקומען דעם 23 פ. ח. בעת וועלכען עס איז מיט א מעסער אין האלז דערשטאכען געווארען די 32-יאהריגע סטאניסלאווא מאי.

דער חשד איז געפאלען אויף איהר מאן, דעם 42-יאהריגען קאזשימיעזש מאי, און אין דער ריכטונג איז אויך געפיהרט געווארען די אויספארשונג.

קאזשימיעזש מאי האט געזאלט געשטעלט ווערען פאר א שטאנד-געריכט, אבער, מחמת מאנגעל אין בעווייזען, וועט דער בעשולדיגטער געשטעלט ווערען פאר א געוועהנליכען געריכט.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333. ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–Przewóz chorych.

בעסטיאלישע טאט פון א פערפיהרער
ער שלאגט זיין קרבן שיער ביז טויט

(2) אויף גראבאווא 16 איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער פאל פון בעסטיאליטעט און אכזריות.

די 20 יעהריגע מאריא קאטעצקא, אנ'ארבייטערין, פון שייבלער'ס פאבריק האט זיך געליבט מיט דעם מייסטער פון סאמעט'ס פאבריק פראנצישעק וויזשוטש.

די דאזיגע ליבע איז נישט געווען קיין פלאטאנישע און קאטעצקא איז שוין געווען אין דריטען חודש. נעכטען איז דאס פערפיהרטע מיידעל געקומען צו איהר געליבטען און פערלאנגט אז צוליב איהר צושטאנד זאל ער צואיילען די חתונה מיט איהר. וויזשוטש איז אריינגעפאלען אין אזא כעס צוליב דער דאזיגער חוצפה, אז ער האט זיך געווארפען אויף דער אומגליקליכער, זי געשלאגען מיט א דראנג, געקאפעט מיט די פיס, ביז די קאטעצקא האט בעקומען א בלוט-שטורץ. די פאגאטאוויע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. וויזשוטש איז ארעסטירט.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. פ. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאז.
ערפאלג איבער ערפאלג! ערפאלג איבער ערפאלג!
היינט, דינסטאג, 9 אווענד צום 6-טען מאל
גאסטשפיל פון דער בעריהמטער אפערעטען-שוישפילערין
מרים קאראלאווא
אין דער זעהר פרעהליכער אפערעטע
„מלכה'לע"
אין 3 אקטען פון וו. שומסקי.
רעזשי: פ. סאמבאראוו
מיט אנטייל פון דעם יוגענדליכען ליבהאבער
אדאלף טעפנער
צוזאמען מיט'ן גאנצען אנסאמבל פון פילהארמאניע
פרייזען פון 75 גר. ביז 2,50 זל.
אדמ. ליטונג: ש. הערשקאוויטש.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

א בלימעלדיגער בוקיעט,
וואס וויל א גט און גיט קלעפ, ווי א שד

(2) מיט אנ'ערך 2 יאהר צוריק האבען „געוויסע קרייזען" געצוואונגען דעם דעמאלט 31-יאהריגען שלמה מאיר בוקיעט (וואלבארסקא 28), ער זאל חתונה האבען מיט דער 28-יאהריגער גיטעל בוימגארטען, מיט וועלכער ער האט געהאט א קינד...

די געצוואונגענע חתונה האט, פערשטייט זיך, צו קיין גוטס נישט געבראכט, ווארום דאס יונגע פאר פאלק האט געהאלטען אין איין ארומרייסען זיך און ארומקריגען זיך.

אגב אורחא, און בני לביני האט בוקיעט געהאט א זייטיגע געליבטע, און ווייזט אויס, אז איהר איז עס אויך נישט שטארק געלעגען ביי די בוקיעט זאל זיין שלום-בית...

מיט א פאר חדשים צוריק האט שלמה-מאיר פערלוירען די ארבייט, און די פרנסה-געבערין איז געווארען גיטעל: זי איז געווען א שניידערין, האט זי געניית, און ער, וויעדער — האט זיך געטיילט מיט'ן געלד, וואס זי האט פערדינט...

אז גיטעל האט זיך אבער דער־וואוסט, דאס איהר געלד קומט אויך אן צו איהר שלמה-מאיר'ס געליבטער, האט זי געזאגט:

— לא! איך גיב מעהר קיין געלד נישט!..

האט שלמה-מאיר אנגעהויבען צו טענה'ן:

— אויב אזוי, טא גיב מיר א גט!..

האט גיטעל געענטפערט:

— איך הייס טאקיש גיטעל, אבער אזוי גוט בין איך נישט אויף צו געבען א גט!..

און א ווארט פאר א ווארט ביז נעכטען האט שלמה-מאיר צוהורג'ט זיין ווייב האלב טויט.

צו איהר איז ארויסגערופען געווארען פאגאטאוויע, און איהם האט מען אוועקגערופען אין קאמיסאריאט.

בערטא גערסטען אין „כ'וויל א קינד"

אין טעאטער „סקאלא" ווערט היינט צום לעצטען מאל געשפילט די אינטערעסאנטע פיעסע „כ'וויל א קינד" מיט דער אמעריקאנער קינסטלערין בערטא גערסטען אין דער הויפט-ראלע.

מארגען קומט א העכסט-סענסאציאנעלע פרעמיערע פון הויף-לעבען פון לעצטען רוסישען צאר: „ראספוטין". די פערפאסער פון דער דאזיגער היסטארישער טראגיקאמעדיע זענען גראף א. טאלסטאי און פ. שטשעגאלעוו. רעזשי – מארק ארנשטיין.

דער שטארקער ערפאלג פון מרים קאראלאווא
אין „מלכה'לע" אין פילהארמאניע

מיט יעדען טאג וואקסט דער ערפאלג פון דער גלענצענדער אפערעטען שוישפילערין מרים קאראלאווא וועלכע בעציובערט דעם פובליקום פון פילהארמאניע אין איהר פרעכטיגער קרעאציע אין דער קאמישער אפערעטע „מלכה'לע" יעדעס לידעל, יעדעס טענציל, מוז אייניגע מאל ווידערהאלט ווערען. היינט געהט „מלכה'לע" מיט מרים קאראלאווא צום 6-טען מאל, אין דער אפערעטע נעמט אויך אנטייל דער טאלאנטפולער יונגער שוישפילער אדאלף טעפנער.

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, דעם 5 יולי

11,58 צייט-סיגנאל, 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 12,45 גראמאפאן-פליטען, 3,40 גראמאפאן-פליטען, 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער, 4,40 רעפעראט, 5,00 פאפולערער סימפאנישער קאנצערט, 6,00 רעפעראט, 6,20 טאנץ-מוזיק, 7,15 פערשידענעס, 7,35 ראדיא-פרעסע, 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלסקאמער, רעפערטואר פון די טעאטערען, 8,00 פאפולער קאנצערט פון דער ווארשאווער „פילהארמאניע", 8,55 פעליעטאן, 9,50 פרעסע-בעריכטען, 9,55 קאמוניקאט פון דער מיליטערישער הויפט מעטעאראלאגישער סטאציע פאר לופטפליהער, 10 טאנץ מוזיק, 10,40 ספארט-ידיעות, 10,50 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

8 פאריז „שמשון און דלילה", אפערע, 8 בריסטאל–קאמעדיע, 8 וויען–קאמפאזיטארישער קאנצערט, 8 בערלין – וויאלאנטשעל-רעסיטאל, 8 שטוטגארט אראטאריען, טראנסמיסיע פון לידערהאלע, 8,45 רוים–אפערע, 9,20 בערלין–סימפ קאנצערט.

Dr. I. CHAIN
הארץ-קראנקהייטען, עלעקטראקארדיאגראפיע
ארדינירט אין קריניצע
Willa Nałęczówka (obok nowych Łazienek) 6707

דעם דייטש'ס מפלה אין פאדעמביע
ווי אזוי טושין האט בעזיגט דעם דייטש
א מעשה מיט א חרם אויף דער פאדעמביער פליאזשע, און 600 זלאטעס פאר יתומים

אי, די היצען! ס'ברענט. דער עולם פרעגעלט זיך. אין דער שטאט איז „דושנע". מ'קען דעם אטעם נישט כאפען. אין די בעדער פאהרט מען נישט, ווייל ס'איז לאו מצות ב'דאס.

טא וואו טוט מען זיך אהין אין די גרויסע היצען? וואו געפינט מען א שטיקעל מקום זיך אפצוקיהלען?

האבען זיך געפונען ביזנעס-לייט, וואס האבען א חוש אויסצונוצען קאניוקטורען, און מ'האט גענומען בויען... פליאזשעס. וואו א זאמדיג בערגעל, ווערט א פליאזשע. ווי א רינשטאק, ווערט א „טייך" מיט באד-הייזלעך. מ'לאזט ארויף אויף דעם „טייך" א צווייג, דריי מילטערס (לודקעס בלע"ז) און זלאטעס שיטען זיך ווי האגעל...

אזא פליאזשע", מיט א „טייך", מיט לודקעס, איז געבוירען געווארען אין פאדעמביע; א דייטש, א בערלינער, אדער גאר א קעלנער דייטש, איז ספעציעל געקומען קיין פאדעמביע, און האט „אויסגעבויט" א „קור-ארט" מיט אלע פיטשעווקעס. האט אנגעגאסען א וואסער. ארויפגעלאזט עטליכע מילטערס (לייען: לודקעס). אויפגעשיט אביסעל ווייס זאמד (ס'הייסט: פליאזשע). דעם גאנצען עסק ארומגעצוימט, און דער דייטש האט זיך גענעהט א בייטעל אויף די זלאטעס, וואס וועלען זיך שיטען ווי האגעל...

די ערשטע צייט, ווען אינדרויסען האט געבלאזען א ווינד, און ס'האט געגאסען ווי מיט צעבערס, האט דער דייטש גערעדט אזוי העפליך – ווי א דייטש קען: „בימע שעהן" און „דאנקע שעהן", „דאס מאכט ניכט", און „אלער „אכטונג". האט נישט מדקדק געווען, וואס מ'האט איהם געריקט אין דער יד אריין – ער האט זיך בעמיהט צוציהען די „קליענטעלע".

דעם דייטש'ס „גוטמוטיגקייט" און „העפליכקייט", האט טאקע אויסגענוצט חברה יונגווארג, און פאר איין האלבען גילדען, האט מען זיך געבאדען, געלודקעוועט, געפליאזשעוועט – די גאנצע פארציע עולם-הזה פאר איין האלבען גילדען!..

ווי נאר די זון איז ארויס פון איהר בעהעלטעניש. ווי נאר די זון האט דעם ערשטען בריה געגעבען, האט דער דייטש זיך אויפגעדרעהט די וואנסעס, פערויכערט די ליולקע, און האט גענומען רעדען אויף דער „הויכער צע". ער האט גענומען „זינגען" פרייזען. געפעפערטע און געזאלצענע. דעם „צעניק" האט ער געמאכט, אזוי ווי יענער דייטשער האטעל-בעזיצער: פאר'ן צימער 2 מארק; פאר'ן בענוצען זיך מיט'ן באד-צימער – 1 מארק; פאר בענוצען די „בעקוועמליכקייט" – 1 מארק; הייצען דעם אויוען – 50 פעניג; עלעקטרי – 50 פעניג; פאר'ן ווישען זיך אין האנטוך – 75 פעניג; בעדינונג און אנדערע קלייניגקייטען – 1 מארק, און כדי ס'זאל זיין א גלייכער רעכנונג, איז דער אונטערשטער סך-הכל – 7 מארק.

אט אזא „צעניק", האט זיך געמאכט דער פאדעמביער דייטש: פאר באדען כך וכך. פאר בענוצען די לודקע – כך וכך. פאר זיצען אויפ'ן זאמד – כך וכך – צוזאמען כך וכך.

דערזעהען דעם „צעניק", און דעם דייטש'ס אויפגעדרעהטע וואנסעס. האט דער עולם געטענה'ט: לא מיט א ספאדעק! וואס עפעס אזעלכע געפעפערטע פרייזען? צוערשט האט ער זיך געלעגט ווי א לעמעלע, און מיט איינמאל אויפגעשטאנען ווי א לייבעלע – אזוי האט דער עולם געטענה'ט, און געפאדערט צוריקצושטעלען די ביזאיצטיגע „וואראנקעס".

פערגאנגענעם שבת, אז חברה האט נישט געוואלט אראפ פון דער פליאזשע. דער דייטש האט געשריגען, געפיפען, און חברה האט איהם געוויזען א פייג, איז דער דייטש געווארען מלא רציחה, און מיט דער הילף פון א חברה שקצים זיך א נעם-געטון צום עולם, און מ'האט גענומען „טרייבערען" אויף רעכטס און לינקס, דער עולם אין די באד-הייזלעך, פרויען אין די „קאמפיעלאקעס", זענען אנטלאפען וואו דער שווארצער פעפער וואקסט.

דערהערענדיג פון דער מעשה, האבען די בחירים פון ק"ק טושין אפגעהאלטען אנ'אסיפה, און ס'איז בעשלאסען געווארען, צו באיקאטירען דעם דייטש'ס „פליאזשע" אין פאדעמביע. אז יודען און יודענעס, וואס וואוינען אין פאדעמביע אויף דאטשע, זאלען זיך נישט בעווייזען אויף דעם דייטש'ס „קור-ארט".

און, אז ק"ק טושין זאגט: נישט געהען, איז פאדעמביע טאקע נישט געגאנגען. זעהענדיג, אז ס'איז ביטער, אז אויפ'ן זאמד ווארימט זיך א פוילע קאץ. אז די מילטער'ס – ס'הייסט, די לודקעס. פוסטעווען און וויסענדיג, אז דאס האט איהם טושין אפגעשפראכען די עין-הרע, האט דער דייטש געשיקט א „פארלאמענטאריער" קיין טושין, כדי אנצוהייבען „אונטערהאנדלונגען".

די סעג איז טאקע פארגעקומען די ערשטע „שלום-קאנפערענץ". דער ערשטער בעדינג. וואס „טושין" האט ארויסגעשטעלט, איז געווען – „סאטיספאקציע".

– און וואס בעשטעהט די סאטיספאקציע? – האט געפרעגט דער דייטש.

– 1,000 זל. פאר'ן יודישען יתומים-הויז – האט טושין געענטפערט.

דער דייטש, זעהענדיג, אז ער איז אין פעסעל, אז אויב ער וועט נישט אדורכקומען, וועט ער אין פאדעמביע במחילה אויסטון די הויזען, האט ער מיט דער דעלעגאציע גענומען האנדלען: ער האט זיך געהאלטען אין איין רוקען. פון 50 זל. האט ער זיך גערוקט ביז 500 זל.

דער דייטש האט זיך גערוקט, און „טושין" איז געשטאנען שטאל און אייזען – דאס קאסט 1000 זל. א גראשען נישט ביליגער.

נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען, האט „טושין" ענדליך מסכים געווען אויף 600 זל. און דער „חרם" איז אראפגענומען געווארען.

אזוי האט ק"ק טושין בעזיגט דעם דייטש!..

אב–נעק.

„די גרושה"

הײַנט פײַערליכע פרעמיערע!
די װאונדער-שעהנע און גלענצענדע

Norma Schearer

די העלדין פון פילם „פרייע נשמות" אין איהר בעסטער קרעאַציע אלס ויהרענדע לעבענס-דראמע, וואס ענטפלעקט די מייסטענס א'נטימע מענשליכע שוואכקייטען.—אין דער הויפט-ראָל:

Conrad Nagel, Robert Montgomery

אויסערן פראָגראַם: קלאנג-צוגאבע און לאַנד-אקטואַליטעטען. ——

אָנהייב אין גװו. טעג 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 2.30 בייטאָג. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט. הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונג.

בילינגער ווי איבעראל

אויפ'ן זומער-סעזאָן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויספאַר-בײַטונג. לעזשאַקעס, האמאקעס, קינדער-בענקלעך, אייזערנע צו-לייג-בעטלעך, מאטראצען, ספאָרט-וועגעלעך צו פאַבריקס-פרייזען עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁOŻEK
66 Piotrkowska 66

פאָדערט איבעראַל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"
באמ.: כ'באָרג אויס בעטלעך אויף זומער-וואוינונגען

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערציינגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גארדעראָבען או"ח צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med.

D. ROZENCWAJG

האט זיך איבערצויגען אויף

16 Narutowicza 16
(Piłsudskiego 76)
Telefon 128-74.

נעהמט אָן פון 9–10 פריה און פון 6–7 אָווענד.

URODONAL
CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואסער-קאַן און עס פאלט אריין אין דעם פּיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספעציעל געבענע היי-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און פון דײַטשען פראָפעסאָר

דאָקטאָר בראַכירעָווינר בעוויזינען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לײַמוגנען מיט הייל-גאַרסעטען און אפאַ-ראַטען פאר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס, ספעציעלע אײַנלאַגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאָקען, פאר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָווענד.

ארטאפעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פראָפעסאָרען: פראָפ. ד"ר באַראַנטש, פראָפ. ד"ר י. מאַריש-לער, פראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקא 10 פאר זיין גענצליך אויסקורירען מיך פון א שווערער ברוך-קראַנקהייט.
היינט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.

א קראהה, רב.

קרינע אנאנסען

1 זלאָטי פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאָקאַלען

צו פערמיטען א וואוינונג פון א צימער און א קוך, ווי אויך א לאָקאל אויף א ווערקשטעל קילינסקיעגאָ 89. צו ערפאהרען ביים ווירט פון 2–4 נאָכמיטאָג. 4107

איבערצוגעבען צוויי בעזונדערע שטיבען א פארטער און א ערשטער שטאָק, שרודמיעסקא 62, ביי פרידמאַן. 4108

2 זוניגע צימער מיט א קוך צו פערמיטען. וואסער, גאז, עלעקטריע מיט בעקוועהמליכקייט נארוטאָוויטשא 25. צו ערפאַהרען ביים רזשאָנדצע.

א בעקוועהם אָרט צו שלאָפען פאר 1 אָדער 2 אָרענטליכע יונגעלייט איז אָבצוגעבען. צו ער-פאַהרען פאָמאָרסקא 14, אין הויף, 2-טער שטאָק ביי לאַסקי.

צו פערדינגען א שטוב מיט א קוך ביליג, און ביליג דירה-געלד ביי מאַלץ, פאָמאָרסקא 14, קוואַר אפיצינאַ, 1. שטאָק. 4118

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א יונגערמאַן זאָפאָרט, ער זאָל קענען ארבייטען שעלקעס און וויקלען קלעמב-קעס גאָרן ביי בלומענשטיין, מארישינער 23 4109

עס איז נויטיג א הויזנ-וועסט-נייהער ביים מענער-פריוואט לימאַנאָווסקיעגאָ 27, געצעל. 4104

א מאַניקוזשיסטקע ווערט פון זאָפאָרט גע-ברויכט אין פריזיער-אַנשטאַלט פאָמאָרסקא 11.

א יונגערמאַן, בעקאַנט אין דער מאַנופאַקטור-בראַנזשע, קען זיך מעלדען ביי זאַלצמאַן, גלובנא 24

קויף און פערקויף

פלעצער צו פערקויפען ביי א טרוקענעם סאָסנאָווע וואַלד אין דאָרף גראַבעניעץ, אונטער לאָדז, 10 מינוט גאנג פון דער טראַמוואַי-סטאַציע טעאָפילאָוו. צו דערוויסען זיך אין אַדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פון 3–5 נאָכמיטאָג.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל
שפאַצירוואַגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאַטראַצען
ספרענזינאָווע „Patent"
וולזשלמאַטשקעס אמעריקאַנער
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער

„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

Doktór

Łagunowski

Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choróby skórne,
weneryczne
i moczopłciowe
(Naświetlania promieniami Roentgena.
Przyjmuje od 8^{30} do $9^{1}/_{2}$ rano, od 1-ej do 2^{30} pp od 6 do 8^{30} w., w niedzielę i święta od 9 do 11^{30} rano.

ווערקשטעל שירמס פון און שפאציר=שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאָדז, נאַרוטאָוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאָנקורענץ-פרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורן פון שירמס און שטעקנס

אַלע דאַרפען וויסען

אַז די פירמע

פערדער זגערזשער 7

לוטאָמירסקאַ 2 און זגערזשער 20
איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אַמביליגסטען צו קויפען

דאַמען= און מענער=היטען

פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירען מענער- און דאַמען-היטען פון גאָר אַלט אויף גענצליך ניי און צו בילליגע פרייזען און רעעלע בעהאַנדלונג.
געדענקט די אַדרעסען!

ווייכטיג פאַר די, וואס הייראַטען!

און ווילען זיך אײַנאָרדנען עלעגאַנט און ביליגער ווי איבעראַל, נוצט אויס די געלעגענהייט און בעזוכט דאָס

מעבעל=געשעפט ה. רעכט

נאַרוטאָוויטשא 9,
(אין הויף)

וואו ס'ווערט אויך אויספערקויפט פערשידענע מעבעל פון די אײַנפאַכסטע ביז די פײַנסטע, ווי אויך גאַנצע קאָמפּלעטען פון פּעריז. איידעל-הענדלער.
גוטע און בעקוועהמע בעדינגונגען!

חדר „תורה ודת"
עם גן=ילדים

פל. וואָלנאַשטשי (נייע שטאָט) **6**

מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך א גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמודים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאָר פֿון כ"ג אייר (29 מאַי) פון 9–1 טעגליך.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת" ווי ס'ווערט געלייגט גרויס אַכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס.
וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אהיים געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.
צוליב'ן קריזיס הנחה=פרייזען

רעטשניצע
פון דאַקטוירים=ספעציאַליסטען

זגיערזשער 17,
טעלעפאָן 116-33

ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספעציאַליטעטען
ד"ר גאָלדשטיין=פאָלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראַ-קאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַ-נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.
צאָהן-ארצט גראָדזיענטשיק=קאראשיאָווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאָט.
רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע און ערצט.יכע אַנאַליזען.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אַנשטאַלט

אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אַבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רײַמלער=סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאַלאַקאָוו
כירורגישע אָפטיילונג ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר.

Dr. med.

REICHER

פאַלודניאָווא 28, טעל. 20193
ספעציאַל-ארצט פאַר מענער=שוועכע=בעהאַנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָווענד
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

פרויען- און אקושעריע-קראַנקהייטען
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעהמט אָן פון 1–3 און פון 5–8 אָוו.

אַבאָנעמענט-פרייז ... פאַר'ן טעקסט—18 גר. ... אָן, טעקסט—40 ... נאָכ'ן טעקסט—12 ... 4 ... 60— ... 8 ... 18— ... 100 ... 50 ...
Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. ...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska ...